

فصلنامه علمی پژوهشی
دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت
دوره ۱۳ / شماره ۳ (پیاپی ۵) / پائیز ۱۴۰۳
صفحه ۳۵۳ تا ۳۷۲

تبیین و ارائه چارچوب مفهومی تردید حرفه‌ای حسابرسان، ارزش‌های انسانی و اقدامات در این زمینه با استفاده از مدل معادلات ساختاری

کامران اسمعیل زاده اقدم

دانشجوی دکتری حسابداری، گروه حسابداری، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران،
k.esmailzadeh864@gmail.com

نعمت رستمی مازویی

استادیار حسابداری، گروه حسابداری، واحد چالوس، دانشگاه آزاد اسلامی، چالوس، ایران (نویسنده مسئول)
nrostami60@gmail.com

محمود صمدی لرگانی

استادیار حسابداری، گروه حسابداری، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران،
mstlargani@gmail.com

بهنام گیلانی نیای صومعه سرایی

استادیار حسابداری، گروه حسابداری، واحد رودسر و املش، دانشگاه آزاد اسلامی، رودسر و املش، ایران،
b_gilani@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۴/۱۱ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۵/۳۰

چکیده

هدف این تحقیق تبیین و ارائه چارچوب مفهومی تردید حرفه‌ای حسابرسان، ارزش‌های انسانی و اقدامات در این زمینه با استفاده از مدل معادلات ساختاری، است. پژوهش از نظر هدف کاربردی، شیوه گردآوری اطلاعات تحقیق «توصیفی» و از نوع «همبستگی» است. جامعه آماری پژوهش، شامل تمامی حسابرسان تهران است. روش نمونه‌گیری طبقه‌بندی و توزیع پرسشنامه به صورت تصادفی می‌باشد. تعداد نمونه استفاده از روش PLS، ۳۰۰ نفر تعیین که پس از توزیع ۳۵۰ پرسشنامه ۳۰۴ پرسشنامه قابل استفاده برگشت داده و مورد تحلیل قرار گرفت. به منظور جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه قصد شک و تردید حسابرسی هارت (۲۰۱۰)، پرسشنامه اقدامات رفتاری جانسن و همکاران (۲۰۲۱) و پرسشنامه ارزش‌های اساسی انسانی خان و هاردینگ (۲۰۲۰)، استفاده شد. نتایج به دست آمده از تحلیل داده‌ها، بین ارزش خود تعیین‌گری و ارزش انگیزش، با صفات شک و تردید رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. و بین ارزش سنت‌گرایی، موفقیت، امنیت، خیرخواهی، لذت طلبی، قدرت و انطباق و صفات شک و تردید رابطه منفی وجود دارد و بین ارزش جهانی بودن و صفات شک و تردید رابطه معناداری وجود ندارد و تردید حرفه‌ای حسابرس با جستجوی بیشتر شواهد حسابرسی، پرسش بیشتر پیرامون شواهد حسابرسی و تعلیق قضاوت در مورد شواهد حسابرسی رابطه معناداری دارد.

واژه‌های کلیدی: تردید حرفه‌ای، ارزش‌های انسانی، اقدامات رفتاری، مدل معادلات ساختاری، حسابرسان.

۱- مقدمه

شک و تردید حرفه ای یک ساختار پیچیده و مبهم بوده (ژو و یانگ و فکوفکا^۱، ۲۰۲۳) و برای به دست آوردن اطلاعات قوی بسیار مهم است (خان و هاردینگ^۲، ۲۰۲۰) و به عنوان مبنایی برای شواهد حسابرسی مربوطه استفاده می شود که می تواند از ارائه نظر در مورد مصفانه بودن صورت های مالی پشتیبانی کند (جانسون، هاردیس، وانسترلین و زیمس^۳، ۲۰۲۱). در واقع مسئولیت اصلی حسابرس معمولاً بر کاهش خطرات عملیاتی احتمالی در طول عملیات حسابرسی و حفظ شک و تردید مناسب در طول عملیات حسابرسی برای ادامه فرآیند حسابرسی متمرکز است (چن، وانگ و لیو^۴، ۲۰۲۳). بر این اساس حسابرس باید نگرشی داشته باشد که همیشه نسبت به چیزهایی که مشاهده می کند مشکوک باشد. این سوء ظن مطمئناً سوالات بسیاری را به همراه خواهد داشت یا ایجاد می کند که سپس منجر به کشف پاسخ می شود (ناسا^۵، ۲۰۲۱). شک و تردید حرفه ای حسابرس نگرشی که شامل ذهن سؤال کننده، هوشیار بودن در خصوص شرایطی که امکان نادرست بودن یا تقلب وجود دارد و ارزیابی انتقادی از شواهد حسابرسی است (سراج و دارابی، ۱۴۰۲). شک و تردید حرفه ای موضوعی است که برای حسابرسان و دانشجویان اهمیت فزاینده ای دارد. شک و تردید حرفه ای به عنوان یک ویژگی ضروری برای حسابرس برای اطمینان از کیفیت کافی در طول دوره حسابرسی تلقی می شود و شکست ها و کاستی های حسابرسی اغلب با فقدان بدبینی حسابرس مرتبط است (دیکیسر، ژائو و ژو^۶، ۲۰۲۳). برای کشف تقلب، به عنوان یک حسابرس، لازم است همیشه هر شواهد حسابرسی را مورد سوال قرار داده و به طور انتقادی ارزیابی شود. حسابرس باید در فرآیند حسابرسی شک و تردید حرفه ای داشته باشد تا شایستگی شواهد حسابرسی را که به طور عینی جمع آوری شده است در نظر گرفته و ارزیابی کند. حسابرسان تا زمانی مورد اعتماد جامعه و مشتریان هستند که شک و تردید حرفه ای خود را در فرآیند انجام حسابرسی و کشف تقلب حفظ کنند (نزی، زهبا و همکاران^۷، ۲۰۲۳).

بخش بزرگی از حسابرسی، اظهار نظر بر مبنای قضاوت حرفه ای است. بنابراین ویژگی های حسابرسان که در برخی تحقیقات به عنوان عاملی اثرگذار بر قضاوت حرفه ای شناسایی شده است، باید به صورت دقیق تری مورد بررسی قرار

گیرد (سعیدی گراغانی و ناصری، ۱۳۹۶). از سوی دیگر ارزش ها رفتار را تحریک می کنند، زیرا افراد به دنبال آن چیزی هستند که برایشان ارزش قائل هستند و از آن محافظت می کنند (پتفور، مینگ و همکاران^۸، ۲۰۲۳). افراد هر کدام ارزش های مختلفی را نسبت به سایر ارزش ها مقدم می دانند و رفتار آن ها با توجه به این ارزش ها، هدایت می شود. تئوری ارزش های اساسی شوارتز (۱۹۹۲) ۱۰ ارزش متمایز از نظر انگیزشی را مشخص می کند که در همه فرهنگ ها رایج است. بر این اساس افراد با ارزش های متفاوت می توانند بدبینی متفاوتی داشته باشند (خان و هاردینگ^۹، ۲۰۲۰).

تردید حرفه ای حسابرس به عنوان یکی از ویژگی های رفتاری مطرح می شود که در کاهش هزینه ها، کیفیت حسابرسی و ارتقای سطح اعتماد عمومی جامعه مؤثر می باشد. بر این اساس، شناخت عوامل اثرگذار در تقویت یا تنزل تردید حرفه ای موضوعی بسیار با اهمیت است (کارگزار، بذرافشان و مهدوی پور، ۱۳۹۸). شک و تردید حرفه ای در هسته کیفیت حسابرسی قرار دارد (جانسون و همکاران^{۱۰}، ۲۰۲۱). با وجود اهمیت آن، ناظران همچنان ابراز نگرانی می کنند که حسابرسان از سطح کافی تردید حرفه ای استفاده نمی کنند (خان و هرت، ۲۰۲۰). با انعکاس تهدیدی که سطح ناکافی شک و تردید حرفه ای برای کیفیت حسابرسی ایجاد می کند، تقاضاها برای تحقیق در مورد بررسی راه هایی برای بالا بردن سطح شک و تردید حرفه ای توسط حسابرسان همچنان ادامه دارد (نولدر و کادوس^{۱۱}، ۲۰۱۸؛ هاردینگ و همکاران^{۱۲}، ۲۰۱۵). مطالعه حاضر از چندین جهت به بهبود مبانی نظری موجود می انجامد. اولاً، با ادغام مدل های تردیدی حرفه ای با نظریه رفتار برنامه ریزی شده، در جهت ایجاد یک مدل عملیاتی قابل آزمایش از عواقب و پیامدهای شک و تردید، زمینه های مفهومی مدل های موجود در زمینه تردید حرفه ای را توسعه می دهد (هرت و همکاران^{۱۳}، ۲۰۱۳؛ نولدر و کادوس، ۲۰۱۸). در این پژوهش همچنین به درخواست های تحقیق در مورد آزمایش تجربی مدل های مفهومی تردید حرفه ای پاسخ داده می شود. نتایج حاصل از نمونه مورد بررسی که نسبتاً بزرگ نیز می باشد در طیف وسیعی از مؤسسات حسابرسی و سازمان های مشابه با نمونه مورد بررسی، قابلیت تعمیم پذیری را فراهم می کند. دوما تجزیه و تحلیل تحقیق حاضر با تلفیق همزمان شک و تردید حرفه ای مبتنی بر مشخصات فردی،

⁸ . Ratchford & Ming et all

⁹ . Khan & Harding

¹⁰ . janssen et all

¹¹ . Nolder & Kadous

¹² . Harding et all

¹³ . Hurtt et all

¹ . Xu & Yang & Fukofuka

² . Khan & Harding

³ . janssen & Hardies, & Vanstraelen & Zehms

⁴ . Chen & Wang & Liu

⁵ . Nusa

⁶ . Dekeyser & Xiao & Zuo

⁷ . Nazri Zahba et all

غیراخلاقی می‌دانند. علاوه بر این، حسابرسان که دارای ارزش قدرت پایین هستند نیز چنین رفتاری را غیراخلاقی تلقی می‌کنند.

۳- چارچوب نظری و فرضیه‌ها

تعدادی از ارزش‌ها در ادبیات حسابداری و حسابرسی مورد مطالعه قرار گرفته است. در این مطالعه، ما دیدگاه وسیعی را اتخاذ کرده و از نظریه ارزش‌های اساسی شوارتز (۱۹۹۲) برای بررسی اینکه آیا ارزش‌ها به‌طور سیستماتیک با صفات بدبینی مرتبط هستند یا خیر، استفاده می‌کنیم. شوارتز (۱۹۹۲) ۱۰ ارزش (خودجهت‌دهی، سنت‌گرایی، جهانی بودن، انگیزش، موفقیت، امنیت، خیرخواهی، لذت‌طلبی، قدرت و انطباق) را مشخص می‌کند که گفته می‌شود نمایانگر گستردگی ارزش‌هایی است که افراد ممکن است داشته باشند. این ۱۰ ارزش نشان‌دهنده این درک است که گزینه‌ها به‌طور همزمان با مقادیر مجاور همخوانی دارند و با سایر مقادیر مخالف در محیط مدور سازگار نیستند. به‌عنوان مثال، اقدامی که به برتری سلسله‌مراتبی تأکید دارد، ممکن است به‌طور همزمان از ارزش‌های قدرت و موفقیت (ارزش‌های مجاور) پشتیبانی کند و درعین حال ارزش‌های خیرخواهی و جهانی بودن (ارزش‌های مخالف) را نیز تضعیف کند. مقادیر از نظر اهمیت نسبت به ارزش‌های دیگر مرتب می‌شوند، به‌گونه‌ای که برخی از ارزش‌ها نسبتاً بیشتر از ارزش‌های دیگر اهمیت دارند. به این معنا که درجایی که یک فرد اهمیت بیشتری برای یک ارزش قائل می‌شود (به‌عنوان مثال قدرت)، اهمیت کمتری را برای ارزش‌های دیگر قائل می‌شوند که کاملاً مخالف با این ارزش در محیط هستند (به‌عنوان مثال جهانی بودن، خیرخواهی و خودجهت‌گیری). ساختار ارزش‌های تجسم‌یافته در نظریه ارزش‌های اساسی شوارتز در بسیاری از نمونه‌ها در تعداد زیادی از کشورها و فرهنگ‌ها تأیید شده است (شوارتز، ۲۰۱۱). با توجه به نتایج تحقیقات و با توجه به انتظارات خود، پیش‌بینی‌های زیر را انجام می‌دهیم:

افرادی که دارای ویژگی جهت‌دهی به خود هستند، برایشان مهم است که آینده خود را کنترل کنند. یعنی اینکه بتوانند به‌طور مستقل تصمیم بگیرند که چه کاری انجام دهند و با درجه قابل توجهی از استقلال عمل کنند. شوارتز (۱۹۹۲) خاطر نشان می‌کند که هدف تعیین‌کننده خودجهت‌دهی، فکر و عمل مستقل، انتخاب، ایجاد و کاوش است. اهمیت جهت‌دهی به خود با توجه به میزان خلاقیت، آزادی، استقلال، کنجکاوی و فرصت انتخاب اهداف، به‌عنوان اصول راهنمای زندگی فرد نشان داده

عواملی که بر ارتباط بین شک و تردید، مشخصات فردی و اهداف شکاکانه و رابطه بین اهداف و اعمال تأثیر می‌گذارد، درک جامعی را ارائه می‌دهد. از این‌رو هدف این پژوهش تبیین و ارائه چارچوب مفهومی تردید حرفه‌ای حسابرسان، ارزش‌های انسانی و اقدامات در این زمینه می‌باشد.

۲- پیشینه پژوهش

حسینی و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی به بررسی تأثیر ابعاد فرهنگی و مؤلفه‌های رفتاری بر تردید حرفه‌ای حسابرسان مستقل، پرداختند. دو خصیصه فرهنگ و مؤلفه‌های رفتاری که از شاخصه‌های اصلی ویژگی‌های افراد محسوب می‌شوند، جهت سنجش میزان تأثیرگذاری بر تردید حرفه‌ای حسابرسان در بررسی شده‌اند. مؤلفه‌های فردی شامل خودرأیی، رفاه‌طلبی، سخاوتمندی، عام‌گرایی، انطباق‌پذیری، عرف، قدرت، آسایش خاطر، میل به پیشرفت، انگیزش، و پیروزی؛ و مؤلفه‌های فرهنگی نیز رازداری، محافظه‌کاری، یکنواختی و حرفه‌ای‌گرایی می‌باشد. این پژوهش بر آن بود تا زمینه‌های تقویت‌کننده تردیدگرایی حسابرسان را با توجه به شرایط محیطی مورد بررسی قرار دهد. نتایج نشان داد که عوامل فرهنگی بر تردید حرفه‌ای حسابرسان تأثیر معنادار ندارد، درحالی‌که تردیدگرایی حسابرسان تحت تأثیر مؤلفه‌های رفتاری آن‌ها می‌باشد. خان و هاردینگ (۲۰۲۰) پژوهشی با عنوان تسهیل استفاده از شک و تردید زمینه‌های حسابرسان در رابطه بین بدبینی صفات و ارزش‌های اساسی انسانی، انجام دادند. یافته‌های این مطالعه نشان داد اهمیتی که ارزش‌های سنت‌گرایی و قدرت نسبت به سایر ارزش‌ها اهمیت بیشتری دارند و با بدبینی ارتباط منفی دارند. موباکو و همکاران^۱ (۲۰۲۰) پژوهشی با عنوان ارزش‌های فردی و رفتار اخلاقی در دانشجویان حسابداری، انجام دادند. یافته‌ها نشان داد که برخی از ارزش‌های فردی مرتبه بالاتر (حفاظت، خودتعالی، خودسازی) در توضیح رفتار اخلاقی دانشجویان حسابداری قابل توجه است. یافته‌ها همچنین نشان داد که آموزش جنسیتی و اخلاقی بر رفتار اخلاقی تأثیر می‌گذارد، و تأثیر ارزش شخصی خودتعالی بسته به جنسیت شرکت‌کننده و همچنین دین‌داری متفاوت است. موکی و همکاران^۲ (۲۰۱۵) پژوهشی با عنوان تأثیرات ارزش‌های شخصی در قضاوت‌های اخلاقی در سناریوی منازعه مدعی-مشتري: پرونده کنیا، انجام دادند. نتایج نشان داد به‌طور خاص، حسابرسانی که از نظر ارزش‌هایی نظیر جهان‌شمولی رتبه بالایی دارند، برای حل تعارض بین حسابرس مشتری، تن به قبول خواسته‌های مشتریان نمی‌دهند، زیرا آن‌ها این رفتار را

² Mbuki, J., Endrawes, M., & Hellmann, A.

¹ Mubako & Bagchi & Udo & Marinovic

می‌شود. پارکس لدوک و همکاران^۱ (۲۰۱۵) بر اساس متاتالیز خود نتیجه گرفتند که گشودگی تجربه به شدت با خودجهت‌دهی ارتباط دارد. با درک اینکه گشودگی ذاتی نسبت به ایده‌ها، تجربیات و تغییر جدید از اجزای مهم بدبینی صفات است، پیش‌بینی می‌شود که رابطه بین گشودگی به تجربه و خود جهت‌گیری ممکن است به طور مشابه در یک رابطه مثبت بین بدبینی صفات و خود جهت‌دهی منعکس شود.

فرضیه اول: بین ارزش خود تعیین‌گری با صفات شک و تردید رابطه وجود دارد.

کسانی که به ارزش سنت‌گرایی اهمیت می‌دهند، نسبت به اعمال و نمادهای گروهی گذشته احساس مسئولیت می‌کنند و به آن‌ها اهمیت می‌دهند. آن‌ها برای تغییر مردد هستند و در توجیه باورها و رفتارهای فعلی از نظر آنچه در گذشته انجام شده راحت هستند. هدف محرک اصلی آن احترام، تعهد و پذیرش آداب و رسوم است که فرهنگ یا دین نسبت به فرد تحمیل کرده است (شوارتز، ۱۹۹۲). اهمیت نسبی اختصاص داده شده به ارزش سنت‌گرایی با اشاره به میزان احترام به سنت، فروتنی، فداکاری، اعتدال و پذیرش آنچه ارائه شده است از اصول راهنمای زندگی فرد است. پارکس لدوک و همکاران (۲۰۱۵) گزارش می‌کند که گرایش به گشودگی با ارزش سنت‌گرایی دارای رابطه منفی است. از آنجاکه افرادی که به سمت گشودگی تمایل دارند، احتمالاً شک‌گرایی ذاتی بالاتری از خود نشان می‌دهند، یافته‌های تحقیقات حاکی از آن است که صفات شک و تردید ممکن است با سنت‌گرایی ارتباط منفی داشته باشد:

فرضیه دوم: بین ارزش سنت‌گرایی و صفات شک و تردید رابطه وجود دارد.

جهانی بودن به رعایت عدالت و مدارای اجتماعی توجه دارد. کسانی که به جهانی بودن اهمیت می‌دهند، ضرورت پذیرش کسانی را که ممکن است متفاوت باشند، تشخیص می‌دهند. هدف انگیزشی جهانی بودن، درک، قدردانی، تحمل و محافظت از رفاه همه مردم و طبیعت است (شوارتز، ۱۹۹۲). اهمیت نسبی آن با توجه به میزان عقل، خرد، عدالت اجتماعی، برابری، جهانی در صلح، دنیایی از زیبایی، وحدت با طبیعت و حفاظت از محیط‌زیست، است. همانند جهت‌دهی به خود، برخی شواهد از رابطه مثبت بین گشودگی به تجربه و جهانی بودن وجود دارد (پارکس لدوکس و همکاران، ۲۰۱۵). اگرچه این امر ممکن است رابطه مثبت بین تردید در صفات و ارزش جهانی بودن را نشان دهد، پارکس لدوکس و همکاران (۲۰۱۵) همچنین گزارش دادند که افرادی که موافقت‌پذیری بیشتری دارند، ارزش بیشتری برای

جهانی بودن قائل هستند، که این امر رابطه منفی بین صفات شک و تردید حرفه‌ای و جهانی بودن را نشان می‌دهد. بنابراین مشخص نیست که آیا بین تردید در صفات و جهانی بودن رابطه وجود دارد یا خیر:

فرضیه سوم: بین ارزش جهانی بودن و صفات شک و تردید رابطه وجود دارد.

کسانی که به انگیزش اهمیت می‌دهند، تنوع و برانگیختگی مثبت منظم را ارزیابی می‌کنند. آن‌ها از هیجان لذت می‌برند، اما لزوماً به دنبال خطر نیستند. زیرا این ابزار از تجربیات مثبت و نه تهدیدآمیز حاصل می‌شود. هدف انگیزشی ارزش تحریک، هیجان، تازگی و چالش در زندگی است (شوارتز، ۱۹۹۲). اهمیت نسبی آن با توجه به میزان تنوع در زندگی، جسورانه بودن و جستجوی هیجان نشان داده شده است. تحریک‌کننده‌ها اصول راهنمای زندگی فرد هستند. جای تعجب نیست که، تحقیقات نشان داده است که ارتباط مثبتی بین ارزش انگیزش و استعداد ایجاد تجربه وجود دارد (پارکس لدوک و همکاران، ۲۰۱۵). بر اساس نتایج تحقیقات، این امکان وجود دارد که بین صفات شک و تردید و ارزش انگیزش رابطه مثبت وجود داشته باشد:

فرضیه چهارم: بین ارزش انگیزش و صفات شک و تردید رابطه وجود دارد.

کسانی که به موفقیت اهمیت می‌دهند، از طریق انجام موفقیت‌آمیز وظایف طلبکارانه و چالش‌برانگیز، همان‌طور که با اشاره به استانداردهای جامعه تعریف شده آن، به اثبات شایستگی اهمیت می‌دهند. با این کار، افراد تأیید اجتماعی می‌گیرند. هدف تعیین‌کننده این نوع ارزش، موفقیت شخصی از طریق نشان دادن شایستگی مطابق با استانداردهای اجتماعی است (شوارتز، ۱۹۹۲). اهمیت نسبی این ارزش با توجه به میزان جاه‌طلبی، موفقیت، توانایی نشان داده می‌شود و تأثیر اصول راهنمای زندگی فرد است. پارکس و لدوک و همکاران (۲۰۱۵) گزارش می‌دهد که سازه‌های ویژگی باز بودن به تجربه و موافقت با ارزشی که برای موفقیت قائل شده‌اند ارتباط ندارند. اگرچه این نتیجه ممکن است فقدان رابطه بین صفات شک و تردید و ارزشی را که برای موفقیت در نظر گرفته شده است نشان دهد، اما باید توجه شود که رابطه صفات شک و تردید و گرایش اساسی نسبت به گشودگی و موافقت با رابطه صفات شک و تردید و ارزش موفقیت کاملاً مشابه نمی‌باشد. از سوی دیگر نتایج مطالعاتی که در رابطه با ارزش‌های اساسی شوارتز (۱۹۹۲) انجام شده است نشان داده است که ممکن است بین صفات شک و تردید و

¹ Parks-Leduc, L., Feldman, G., & Bardi, A.

موفقیت رابطه مثبت وجود داشته باشد (خان و همکاران، ۲۰۲۰):

فرضیه پنجم: بین ارزش موفقیت و صفات شک و تردید رابطه وجود دارد.

این ارزش از نگرانی‌های مربوط به بهداشت و ایمنی حاصل شده و منافع فردی و گروهی گسترده‌تری را در برمی‌گیرد. شوارتز (۱۹۹۲) خاطر نشان می‌کند که هدف انگیزشی برای این ارزش ایمنی، هماهنگی و ثبات جامعه، روابط و خود است. اهمیت نسبی آن با توجه به میزان نظم اجتماعی، امنیت خانواده، امنیت ملی، احساس تعلق، تمیزی و سلامتی، اصول راهنمایی در زندگی فرد است. با شناخت ارزش‌های اساسی شوارتز و نتایج تحقیقات پیشین می‌توان پیش‌بینی کرد که احتمالاً بین ارزش امنیت و صفات شک و تردید رابطه منفی وجود داشته باشد.

فرضیه ششم: بین ارزش امنیت و صفات شک و تردید رابطه وجود دارد.

بالاترین سطح اهمیت نسبی غالباً به ارزش خیرخواهی اختصاص داده می‌شود. این مربوط به نگرانی داوطلبانه برای رفاه دیگران، به‌ویژه افراد نزدیک است (به‌عنوان مثال خانواده و دوستان نزدیک). هدف انگیزشی ارزش‌های خیرخواهی حفظ و ارتقا سطح رفاه افرادی است که فرد با آن‌ها در تماس شخصی مکرر است (شوارتز، ۱۹۹۲). اهمیتی که به خیرخواهی داده می‌شود، نشان می‌دهد که مفید بودن، صادق بودن، مسئولیت‌پذیری، وفاداری و یک دوست واقعی بودن اصول راهنمای زندگی فرد است. پارکس لدوک و همکاران (۲۰۱۵) گزارش می‌کنند که گرایش نسبت به موافق بودن با ارزش نسبی اختصاص داده شده به خیرخواهی ارتباط مثبت دارد. از آنجا که ویژگی موافقت با تردید در صفات ناسازگار است، افرادی که دارای سطح بالاتری از شک و تردید هستند، احتمالاً سطوح کمتری از موافق بودن صفات را نشان می‌دهند. بنابراین، این احتمال وجود دارد که صفات بدبینی با ارزش‌های خیرخواهانه رابطه منفی داشته باشد:

فرضیه هفتم: بین ارزش خیرخواهی و صفات شک و تردید رابطه وجود دارد.

لذت‌طلبی مربوط به نیاز فرد به لذت است. شوارتز (۱۹۹۲) هدف انگیزشی ارزش‌های لذت‌گرایی را لذت یا رضایت احساسی برای خود می‌داند. اهمیتی که برای لذت‌گرایی قائل شده است، نشان می‌دهد که لذت و لذت بردن از آن اصول راهنمای زندگی فرد است. از سوی دیگر پارکس لدوک و همکارانش (۲۰۱۵) هیچ مدرکی در مورد رابطه بین ارزش لذت‌گرایی و باز بودن صفت یا

موافق بودن صفت پیدا نکردند. باین‌حال، دوباره با اشاره به ساختار رابطه بین ۱۰ ارزش، یادآوری می‌شود که لذت‌گرایی برخلاف سنت‌گرایی، است. تا آنجا که ممکن است بین ارزش اختصاص‌یافته به سنت و شک و تردید صفاتی رابطه منفی وجود داشته باشد، از این‌رو ممکن است بین صفات شک و تردید و لذت‌جویی رابطه مثبت وجود داشته باشد:

فرضیه هشتم: بین ارزش لذت‌طلبی و صفات شک و تردید رابطه وجود دارد.

ارزش‌های قدرت هم از تمایز وضعیت در جامعه و هم از تأکید فردی بر تسلط بر دیگران ناشی می‌شود. شوارتز (۱۹۹۲) هدف انگیزشی ارزش‌های قدرت را دستیابی به منزلت و اعتبار اجتماعی و کنترل یا تسلط بر مردم و منابع، می‌داند. اهمیتی که افراد برای ارزش قدرت قائل می‌شوند با میزان دستیابی به اقتدار، ثروت و قدرت اجتماعی اصول راهنمای زندگی فرد مشخص می‌شود. به نظر نمی‌رسد مانند موفقیت، امنیت و خیرخواهی، قدرت با صفت گشودگی و یا ویژگی مطلوب همراه باشد (پارکس لدوک و همکاران، ۲۰۱۵). باین‌وجود، هنوز مشخص نیست که آیا قدرت با صفات شک و تردید مرتبط است یا خیر:

فرضیه نهم: بین قدرت و صفات شک و تردید رابطه وجود دارد.

انطباق مربوط به اهمیت قوانین و نیاز به پیروی از آن‌ها است. ارزش آن از اهمیت خودمهارگری و سرکوب‌گرایی‌هایی ناشی می‌شود که در غیر این صورت نظم اجتماعی را برهم می‌زند. هدف تعیین‌کننده این نوع ارزش، مهار اعمال، تمایلات و انگیزه‌هایی است که موجب ناراحتی یا آسیب رساندن به دیگران و نقض انتظارات یا هنجارهای اجتماعی می‌شود (شوارتز، ۱۹۹۲). اهمیت انطباق با توجه به میزان اطاعت، انضباط شخصی، ادب و تکریم والدین و بزرگ‌ترها اصول راهنمای زندگی فرد است. انطباق با سنت‌گرایی ارتباط نزدیک دارد و از آنجایی که مشخص شد بین سنت‌گرایی و شک و تردید رابطه منفی وجود دارد، انتظار می‌رود که انطباق نیز با صفات شک و تردید ارتباط منفی داشته باشد. چنین گزارشی با یافته‌های پارکس لدوک و همکاران (۲۰۱۵) نیز پشتیبانی می‌شود:

فرضیه دهم: بین ارزش انطباق و صفات شک و تردید رابطه وجود دارد.

تحقیقات انجام‌گرفته به‌طور معمول نشان‌دهنده وجود یک ارتباط مثبت قوی بین نیت و اقدامات رفتاری است (آرمیتیج و کانر، ۲۰۰۱). بعلاوه، فولرتون و دورتسچی (۲۰۰۵) نشان می‌دهند که حسابرسان داخلی با تردید زیاد (بر اساس مقیاس هرت) بیشتر از حسابرسان با بدبینی کم، جستجوی شواهد خود

¹ Armitage, C.J., & M. Conner

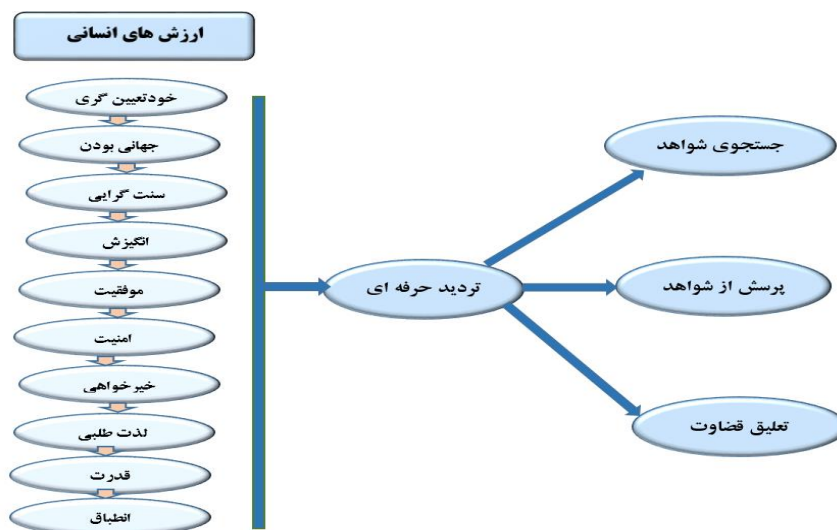
می‌کنند، در مقایسه با حسابرسان با سطح بالاتری از بدبینی خنثی، با قضاوت و تصمیمات شکاکانه‌تری پاسخ می‌دهند. این بدان معناست که افراد با صفات شک‌گرایانه متفاوت، ممکن است با توجه به قدرت نسبی روابط بین اهداف شکاکانه و اقدامات بعدی، متفاوت پاسخ دهند. ما ضمن تأیید ناسازگاری در نتایج تحقیقات و با توجه به انتظارات خود، پیش‌بینی‌های زیر را انجام می‌دهیم:

فرضیه یازدهم: تردید حرفه‌ای حسابرس با جستجوی بیشتر شواهد حسابرسی رابطه معناداری دارد.

فرضیه دوازدهم: تردید حرفه‌ای حسابرس با پرسش بیشتر پیرامون شواهد حسابرسی رابطه معناداری دارد.

فرضیه سیزدهم: تردید حرفه‌ای حسابرس با تعلیق قضاوت در مورد شواهد حسابرسی رابطه معناداری دارد.

را گسترش می‌دهند. مطالعات دیگر ارتباط مثبتی بین ارزیابی ریسک (یعنی قصد تردیدآمیز) و اصلاح برنامه‌های حسابرسی و انجام رویه‌های حسابرسی را نشان می‌دهند (جانستون و بدارد،^۱ ۲۰۰۱؛ گراهام و بدارد،^۲ ۲۰۰۳). در مقابل، تحقیقات دیگر نشان می‌دهد که حسابرسان در پیوند دادن ارزیابی ریسک کلاهبرداری با پاسخ ریسک کلاهبرداری مانند متناسب کردن برنامه‌های حسابرسی مشکل دارند (همرزلی و همکاران،^۳ ۲۰۱۱). بنابراین، حسابرسان در بعضی موارد، علی‌رغم ارزیابی صحیح ریسک، در انجام تردیدها مطابق با استانداردهای حرفه‌ای عمل نمی‌کنند. تحقیقات همچنین نشان می‌دهد که انواع مختلف بدبینی - یکی نمایانگر دیدگاه خنثی در مقایسه با دیگری نمایانگر دیدگاه تردید مفروض - ممکن است به‌طور متفاوت بر اعمال بدبینی تأثیر بگذارد. به‌عنوان مثال، کواداگرز و همکاران^۴ (۲۰۱۴) دریافتند که حسابرسان با سطح بالاتری از شک و تردید احتمالی، که در یک محیط پرخطر تصمیم‌گیری

شکل (۱) مدل مفهومی تحقیق

دخل و تصرفی مورد توصیف قرار می‌گیرد فلذا پژوهش حاضر از نوع توصیفی - تبیینی و همبستگی می‌باشد و از لحاظ زمانی نیز جزء تحقیقات مقطعی به شمار می‌آید.

با توجه به تنوع جمعیتی و تنوع مؤسسات حسابرسی موجد در شهر تهران، جامعه آماری پژوهش حاضر، شامل تمامی حسابرسان شهر تهران است. از آنجاکه بررسی و پژوهش بر روی این حجم از جامعه بسیار مشکل و وقت‌گیر است، لذا پژوهشگر اقدام به نمونه‌گیری از جامعه می‌نماید. روش نمونه‌گیری در

۴- روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف "کاربردی" و از نظر شیوه گردآوری اطلاعات تحقیق «توصیفی» و از نوع «همبستگی» است. تحقیق حاضر از نظر هدف از نوع تحقیق کاربردی است چراکه از نظریه‌ها، قانونمندی‌ها، اصول و فنونی که در پژوهش تدوین می‌شود برای حل مسائل اجرایی و واقعی استفاده می‌شود فلذا از آن جهت می‌توان تحقیق حاضر را تحقیق کاربردی دانست و از نظر ماهیت و روش پژوهش، با توجه به اینکه متغیرهای تحقیق بدون هیچ

³ Hammersley, J.S., K.M. Johnstone, & K. Kadous.

⁴ Quadackers, L., M. Groot, & A. Wright.

¹ Johnstone, K.M., & J.C. Bedard

² Graham, L., & J.C. Bedard

خودرایی، ذهن پرسشگر، اعتماد به نفس و درک میان فردی می‌باشد طراحی گردیده است. این پرسشنامه استاندارد و دارای شش بعد جستجوی دانش، وقفه در قضاوت، خودرایی، ذهن پرسشگر، اعتماد به نفس و درک میان فردی می‌باشد که براساس مقیاس پنج گزینه‌ای لیکرت تنظیم شده است.

جدول ۲) خرده مقیاس‌های پرسشنامه قصد شک و تردید

حسابرسی

ردیف	خرده مقیاس	سوالات	تعداد سوال
۱	جست و جوی دانش	۱ تا ۶	۶
۲	وقفه در قضاوت	۷ تا ۱۱	۵
۳	خودرایی	۱۲ تا ۱۷	۶
۴	ذهن پرسشگر	۱۸ تا ۲۱	۴
۵	اعتماد به نفس	۲۲ تا ۲۵	۴
۶	درک میان فردی	۲۶ تا ۳۰	۵

هارت (۲۰۱۰)

پرسشنامه اقدامات رفتاری: این پرسشنامه توسط جانسن و همکاران (۲۰۲۱) به منظور بررسی اقدامات رفتاری بعد از شک و تردید حسابرسان در سه بعد جستجوی شواهد (۳ گویه)، پرسش از شواهد (۲ گویه) و تعلیق قضاوت (۴ گویه) می‌باشد که براساس مقیاس پنج گزینه‌ای لیکرت تنظیم شده است.

پرسشنامه ارزش های انسانی: این متغیر با مقیاس ارزش های اساسی انسانی خان و هاردینگ (۲۰۲۰) که مشتمل بر ۱۰ بعد (خود تعیین گری ۵ گویه، سنت‌گرایی ۶ گویه، جهانی بودن ۹ گویه، انگیزش ۳ گویه، موفقیت ۶ گویه، امنیت ۷ گویه، خیرخواهی ۹ گویه، لذت طلبی ۲ گویه، قدرت ۵ گویه، ارزش انطباق ۴) ارزیابی می‌گردد. در این مقیاس پاسخ‌دهندگان سطح ارزش های انسانی خود را در مقیاس لیکرت از ۱ (کاملاً موافق) تا ۵ (به شدت مخالف) رتبه‌بندی می‌کنند.

۵- یافته‌های پژوهش

یافته های توصیفی

توصیف داده‌های دموگرافیک تحقیق نشان می‌دهد که از مجموع نمونه آماری این تحقیق که ۳۰۴ نفر هستند، ۱۳۵ نفر از پاسخگویان (۴۵٪) از نمونه آماری) را زن و ۱۶۹ نفر از پاسخگویان (۵۵٪) از نمونه آماری) را مرد تشکیل داده است. همچنین ۱۰۵ نفر از پاسخگویان (۳۵٪) از نمونه آماری) را مجرد ۱۹۹ نفر از پاسخگویان (۶۵٪) از نمونه آماری) را متأهل، تشکیل داده است. از نظر سطح تحصیلات نیز ۳ نفر از پاسخگویان (۱٪) نمونه آماری) دارای تحصیلات لیسانس و پایین تر ۱۶۱ نفر از

پژوهش حاضر طبقه‌بندی و توزیع پرسشنامه به صورت تصادفی می‌باشد. یکی از دلایل محبوبیت و پرکاربرد بودن روش PLS، عدم نیاز به استفاده از حجم بالای نمونه در پژوهش‌ها است. در حالی که روش‌های پیشین (نسل اول)، احتیاج مبرم به تعداد نمونه بالا ($N > 200$). برای اجرای صحیح مدل‌های معادلات ساختاری داشتند. پژوهش‌هایی با حجم نمونه اندک ($N < 200$) یعنی کمتر از ۲۰۰ مورد، باعث ایجاد دو مشکل عمده در مدل سازی معادلات ساختاری با استفاده از روش‌های نسل اول (با لیزرل و ایموس) می‌شوند: عدم همگرایی و ارائه راه حل‌های نامناسب. اما در روش PLS پژوهشگر به این مشکلات برخورد نمی‌کند. عدم حساسیت PLS به حجم نمونه تا آنجاست که حتی تعداد نمونه می‌تواند کمتر از تعداد کل متغیرهای پژوهش باشد. به طور مثال ولد (۱۹۸۹) در مقاله خود مدلی را به کار می‌برد که دارای تعداد کل ۲۷ متغیر است و این در حالی است که تعداد نمونه ۱۰ عدد برای تحلیل استفاده شده است. یکی از قواعد شناخته شده برای تعیین حداقل نمونه لازم در روش PLS، توسط بارکلای و همکاران (۱۹۹۵) ارائه شده است. این نویسندگان اظهار می‌دارند که حداقل حجم نمونه لازم برای استفاده از روش PLS، برابر است با بزرگترین مقدار حاصل از دو قاعده:

۱) ۱۰ ضرب در تعداد شاخص‌های مدل اندازه‌گیری ای که دارای بیشترین شاخص در میان مدل‌های اندازه‌گیری مدل اصلی پژوهش است (برای متغیر تردید حرفه ای که ۳۰ شاخص دارد و حداقل نمونه با این روش ۳۰۰ نفر به دست می‌آید).

۲) ۱۰ ضرب در بیشترین روابط موجود در بخش ساختاری مدل اصلی پژوهش که به یک متغیر مربوط می‌شوند (برای متغیر تردید حرفه ای که ۲۰ رابطه را پوشش می‌دهد و حداقل نمونه ۲۰۰ نفر به دست می‌آید).

بر این اساس قاعده اول بزرگترین مقدار را دارد و تعداد نمونه ۳۰۰ نفر تعیین شد که پس از توزیع ۳۵۰ پرسشنامه ۳۰۴ پرسشنامه قابل استفاده برگشت داده شد و مورد تحلیل قرار گرفت.

تحقیق حاضر به دو شیوه ی کتابخانه ای و میدانی انجام گرفت. در بررسی کتابخانه ای مبانی نظری و ادبیات و پیشینه های تحقیق با استفاده از کتاب‌ها، مقالات، پایان نامه ها و مطالب اینترنتی مفید جمع آوری گردید. روش میدانی نیز با استفاده از پرسشنامه و مراجعه پژوهشگر به نمونه و توزیع پرسشنامه ها بین آنها انجام گرفت.

پرسشنامه قصد شک و تردید حسابرسی هارت

(۲۰۱۰): این پرسشنامه به منظور بررسی شک و تردید حسابرسان در شش بعد جستجوی دانش، وقفه در قضاوت،

در این بخش نتایج فرضیه‌های پژوهش بر اساس مدل معادلات ساختاری ارائه شده است. یک مدل معادلات ساختاری از دو مؤلفه تشکیل شده است: یک مدل ساختاری که ساختار علی بین متغیرهای پنهان را مشخص می‌کند و یک مدل اندازه‌گیری که روابطی بین متغیرهای پنهان و متغیرهای مشاهده شده را تعریف می‌کند. در ابتدا برای کلیه متغیرهای پژوهش یک ماتریس همبستگی آورده شده است. سپس شاخص‌های برازش مدل آورده شده است و در نهایت فرضیه‌های پژوهش بر اساس مدل معادلات ساختاری واریانس محور و با استفاده از نرم‌افزار PLS SMART تجزیه و تحلیل شده‌اند. استفاده از PLS در تحلیل داده‌ها طی دو مرحله انجام می‌شود: مرحله اول به بررسی برازش مدل پیشنهادی و ایجاد اصلاحات (احتمالی) در آن می‌پردازد. مرحله دوم فرضیه‌های پژوهش را بررسی می‌کند.

بررسی برازش مدل پیشنهادی

بررسی برازش مدل پیشنهادی طی سه مرحله انجام می‌شود: مرحله اول به بررسی مدل بیرونی (یا مدل اندازه‌گیری)، مرحله دوم به بررسی مدل درونی (یا مدل ساختاری) و مرحله آخر به بررسی مدل کلی پژوهش اختصاص دارد.

ضریب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی (پایایی سازه)

پایایی سازه معیاری است برای تعیین سازگاری درونی متغیرهای آشکار. به این معنی که اگر عدد بزرگی برای آن محاسبه شود به این معناست که تمام معیارها به‌طور سازگاری نشان‌دهنده موضوع واحدی هستند. این معیار به مفهوم آلفای کرونباخ ۱ نیز شباهت دارد. پایایی بر مبنای مربع مجموع بارهای عاملی یک سازه بیان می‌گردد. این مقدار بر اساس منابع معتبر باید بزرگ‌تر از ۰/۷ باشد تا بتوان ادعا کرد سازگاری درونی میان داده‌ها وجود دارد. شاخص CR از رابطه زیر محاسبه می‌گردد.

$$CR = \frac{(\sum_{i=1}^n \lambda_i)^2}{(\sum_{i=1}^n \lambda_i)^2 + (\sum_{i=1}^n \delta_i)}$$

بار عاملی = λ_i

خطای متغیر آشکار = δ_i

پاسخگویان (۵۳٪ نمونه آماری) دارای تحصیلات فوق لیسانس، ۱۳۱ نفر از پاسخگویان (۴۳٪ نمونه آماری) و ۱۲ نفر از پاسخگویان (۴٪ نمونه آماری) دکترا هستند. از نظر سنی ۳۷ نفر از پاسخگویان (۱۲٪ نمونه آماری) زیر ۲۵ سال، ۱۳۷ نفر از پاسخگویان (۴۵٪ نمونه آماری) ۲۶-۳۵ سال، ۹۱ نفر از پاسخگویان (۳۰٪ نمونه آماری) ۳۶-۴۵ سال، ۲۷ نفر از پاسخگویان (۹٪ درصد نمونه آماری) بالای ۴۶-۵۵ سال، و ۱۲ نفر از پاسخگویان (۴٪ درصد نمونه آماری) بالای ۵۵ سال هستند و در نهایت از نظر تجربه کاری نیز ۶۱ نفر از پاسخگویان (۲۰٪ نمونه آماری) کمتر از ۵ سال سابقه کاری دارند، ۱۰۳ نفر از پاسخگویان (۳۴٪ نمونه آماری) ۶-۱۰ سال، ۸۲ نفر از پاسخگویان (۲۷٪ نمونه آماری) ۱۱-۱۵ سال، ۵۸ نفر از پاسخگویان (۱۹٪ درصد نمونه آماری) بالای ۱۶ سال سابقه کاری دارند.

شاخص‌های توصیفی و بررسی طبیعی بودن توزیع داده‌ها:

در این قسمت به ارائه شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش می‌پردازیم. در جدول ۳ این شاخص‌ها ارائه شده‌اند که نشان می‌دهند داده‌ها از پراکندگی لازم جهت انجام مدل یابی معادلات برخوردارند. در مدل یابی علی، شامل تحلیل مسیر، تحلیل عاملی تأییدی و مدل یابی معادلات ساختاری، توزیع متغیرها باید هم به‌صورت تک متغیری و هم چند متغیری نرمال باشند. برای تعیین طبیعی بودن توزیع داده‌ها از آزمون کلموگروف-اسمیرنوف استفاده شد. بر اساس این آزمون، وقتی توزیع نرمال است که مقدار P بیشتر از عدد بحرانی در سطح ۰/۰۵ باشد. با توجه به جدول نتایج آزمون کلموگروف-اسمیرنوف نشان می‌دهد که بیشتر داده‌های به‌دست‌آمده توزیع غیرنرمال دارند.

جدول ۳: توصیف متغیرهای پژوهش

بیشینه	میانگین	انحراف معیار	سطح معناداری	توزیع داده
۵	۳/۲۴	۰/۶۸۸	۰/۲۰۰	نرمال
۵	۳/۳۷	۰/۸۶۰	۰/۰۰۰	غیر نرمال
۵	۳/۰۲	۰/۵۱۸	۰/۰۰۰	غیر نرمال
۵	۳/۸۳	۰/۷۰۷	۰/۰۰۰	غیر نرمال
۵	۳/۵۵	۰/۸۲۱	۰/۰۴۸	غیر نرمال
۵	۳/۶۹	۰/۴۸۹	۰/۰۰۰	غیر نرمال
۵	۳/۲۶	۰/۷۸۱	۰/۰۰۰	غیر نرمال
۵	۳/۴۴	۰/۶۵۸	۰/۰۰۰	غیر نرمال
۵	۳/۵۹	۰/۶۷۲	۰/۲۱۱	نرمال
۵	۳/۲۹	۰/۵۷۹	۰/۰۰۰	غیر نرمال

1. Cronbach's Alpha

۱- شرط اول اینکه بار عاملی سؤالات به دست آمده باید بیشتر از ۰/۵ یا ایدئال بیشتر از ۰/۷ باشد. البته بایستی ذکر شود منابع مختلفی برای بارهای عاملی وجود دارد. برخی محققان اظهار داشته‌اند که مدلی همگن خواهد بود که قدرمطلق بارهای عاملی هر یک از متغیرهای مشاهده‌پذیر متناظرش دارای حداقل مقدار ۰/۷ باشد (کارمینز و زلر^۱، ۱۹۷۹). برخی حداقل مقدار ۰/۵ را به عنوان دامنه پذیرش بار عاملی مدل اندازه‌گیری انعکاسی شده برگزیده‌اند (نوپان و همکاران^۲، ۲۰۱۴). در تحقیق حاضر بار عاملی استاندارد ۰/۵ در نظر گرفته شده است؛ بدین معنا که چنانچه بار عاملی سؤالی کمتر از ۰/۵ باشد سؤال مورد نظر حذف می‌گردد. نتایج مربوط به روایی همگرا بارهای عاملی در شکل ۲ (مدل در حالت استاندارد) نشان می‌دهد که برای تمامی گویه‌ها میزان بار عاملی به دست آمده بالای ۰/۵۰ بوده و نتایج مربوط به بارهای عاملی همگی تأیید شدند.

۲- شرط دوم اینکه میزان AVE3 هر مؤلفه نیز باید بزرگ‌تر از ۰/۵ باشد. AVE به معنای میانگین واریانس‌های استخراجی است. میانگین واریانس‌های استخراجی از میانگین مجموع مجزورات تک تک بارهای عاملی به دست می‌آید.

جدول ۶: نتایج میانگین واریانس‌های استخراجی (AVE)

مقدار AVE تردید حرفه‌ای و ارزش‌های انسانی	
۰/۶۳۲	خود تعیین‌گری
۰/۵۲۲	سنت‌گرایی
۰/۵۹۳	جهانی بودن
۰/۷۳۹	انگیزش
۰/۶۸۱	موفقیت
۰/۵۷۱	امنیت
۰/۵۰۰	خیرخواهی
۰/۸۵۵	لذت طلبی
۰/۵۲۰	قدرت
۰/۵۹۶	انطباق

همان‌طور که در جدول و نمودار نشان داده شده است تمامی مقادیر میانگین واریانس‌های استخراجی از مقدار ۰/۵ بالاتر هستند، در نتیجه دومین شرط روایی همگرا نیز تأیید گردید. روایی تشخیصی نیز با استفاده از شاخص فورنل و لارکر به این صورت است که یک متغیر پنهان در مقایسه با سایر

یکی دیگر از روش‌های محاسبه پایایی استفاده از فرمول کرونباخ است. این روش برای محاسبه هماهنگی درونی ابزار اندازه‌گیری از جمله پرسشنامه‌ها یا آزمون‌هایی که خصیصه‌های مختلف را اندازه‌گیری می‌کند به کار می‌رود. در این‌گونه ابزارها، پاسخ هر سؤال می‌تواند مقادیر عددی مختلف را اختیار کند. برای محاسبه ضریب آلفای کرونباخ ابتدا باید واریانس نمره‌های هر زیرمجموعه سؤال‌های پرسشنامه (یا زیر آزمون) و واریانس کل را محاسبه کرد. سپس با استفاده از فرمول زیر مقدار ضریب آلفا را محاسبه کرد.

$$r_a = \frac{j}{j-1} \left(1 - \frac{\sum S_j^2}{S^2} \right)$$

که در آن:

j = تعداد زیرمجموعه سؤال‌های پرسشنامه یا آزمون.

S_j^2 = واریانس زیر آزمون j ام.

S^2 = واریانس کل آزمون.

مقدار این شاخص نیز باید بیشتر از ۰/۷ در نظر گرفته شود. همان‌طور که ملاحظه در جدول زیر ملاحظه می‌شود مقدار کلیه مقادیر پایایی ترکیبی و ضریب آلفای کرونباخ بالای ۰/۷ می‌باشد در نتیجه پایایی ابزار تأیید گردید.

جدول ۴: پایایی ترکیبی و آلفای کرونباخ

متغیر	آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی
خود تعیین‌گری	۰/۸۵۴	۰/۸۹۵
سنت‌گرایی	۰/۷۱۱	۰/۷۶۴
جهانی بودن	۰/۷۲۳	۰/۷۸۷
انگیزش	۰/۸۲۵	۰/۸۹۵
موفقیت	۰/۹۰۵	۰/۹۲۶
امنیت	۰/۸۸۰	۰/۹۰۳
خیرخواهی	۰/۷۷۴	۰/۷۹۳
لذت طلبی	۰/۸۳۰	۰/۹۲۲
قدرت	۰/۷۴۵	۰/۸۳۰
انطباق	۰/۷۷۹	۰/۸۵۵

روایی همگرا و روایی تشخیصی

روایی همگرا به این معناست که سوالاتی که مرتبط به یک متغیر هستند تا چه اندازه متغیر مورد نظر را می‌سنجند. جهت بررسی روایی همگرا دو شرط اساسی وجود دارد:

3- Average Variance Extracted

¹ Carmines and Zeller

² ; Neupane et al

متغیرهای پنهان، باید پراکندگی بیشتری را در بین مشاهده‌پذیرهای خود یا به عبارت بهتر سؤالات خود داشته باشند. یعنی مقادیر بر روی قطر اصلی از کلیه مقادیر سطر و ستون متناظر خود بیشتر باشند.

جدول ۷: روایی تشخیصی تردید حرفه‌ای و ارزش‌های انسانی

۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	
													۰/۸۰۱	خود تعیین‌گری
												۰/۷۵۹	۰/۵۰۰	سنت‌گرایی
											۰/۶۱۶	۰/۳۴۳	۰/۰۳۳۹	جهانی بودن
										۰/۷۸۸	۰/۳۳۳	۰/۱۰۱	۰/۰۲۱۸	انگیزش
									۰/۵۹۳	۰/۵۱۷	۰/۲۴۱	۰/۲۷۶	۰/۱۷۴	موفقیت
								۰/۷۷۹	۰/۱۲۱	۰/۴۲۲	۰/۳۶۵	۰/۳۰۹	۰/۳۳۴	امنیت
							۰/۷۳۰	۰/۱۱۲	۰/۱۳۶	۰/۳۴۰	۰/۳۵۴	۰/۲۴۶	۰/۴۴۷	خیرخواهی
						۰/۸۴۵	۰/۱۲۵	۰/۵۲۴	۰/۲۴۸	۰/۳۵۶	۰/۴۰۸	۰/۲۲۷	۰/۲۲۰	لذت‌طلبی
				۰/۵۲۲	۰/۲۴۷	۰/۲۵۳	۰/۳۱۵	۰/۲۵۳	۰/۳۱۷	۰/۲۵۵	۰/۳۷۸	۰/۱۸۷	۰/۱۸۷	قدرت
			۰/۸۵۴	۰/۱۸۸	۰/۲۶۵	۰/۴۳۱	۰/۴۱۸	۰/۲۷۹	۰/۳۷۲	۰/۳۳۴	۰/۳۹۹	۰/۲۴۷	۰/۲۴۷	انطباق
		۰/۶۸۸	۰/۳۳۱	۰/۲۷۶	۰/۲۸۳	۰/۱۷۸	۰/۳۶۴	۰/۲۰۲	۰/۲۱۹	۰/۳۱۳	۰/۲۶۳	۰/۲۱۴	۰/۲۱۴	تردید حرفه‌ای
	۰/۵۶۲	۰/۴۰۹	۰/۲۵۷	۰/۳۱۱	۰/۳۱۲	۰/۳۱۴	۰/۲۷۶	۰/۳۳۶	۰/۲۸۴	۰/۵۱۲	۰/۲۱۱	۰/۲۳۳	۰/۲۳۳	جستجوی بیشتر
	۰/۷۴۹	۰/۲۳۲	۰/۲۴۹	۰/۱۰۶	۰/۲۴۶	۰/۳۰۹	۰/۴۰۱	۰/۱۵۵	۰/۲۱۴	۰/۱۶۵	۰/۱۰۹	۰/۳۹۵	۰/۲۲۹	پرسش بیشتر
۰/۶۲۹	۰/۱۸۴	۰/۲۱۹	۰/۱۲۰	۰/۴۳۴	۰/۲۱۶	۰/۱۷۲	۰/۲۶۶	۰/۱۶۸	۰/۲۷۱	۰/۳۵۷	۰/۲۷۶	۰/۴۵۰	۰/۲۷۸	تعلیق قضاوت

ضریب تعیین R2، اندازه اثر F2 و معیار پیش‌بینی کننده Q2 برای برازش مدل درونی از ضرایب مسیر، R2، F2، Q2 استفاده می‌شود ضرایب مسیر در آزمون فرضیات بررسی خواهند شد. لذا در این قسمت از توضیح آن‌ها خودداری می‌شود.

همان‌طور که جدول نشان داده است کلیه مقادیر روی قطر اصلی بیشتر از سطر و ستون متناظر هستند بنابراین این شرط روایی نیز تأیید گردید و در نهایت مشخص شد که مدل بیرونی دارای برازش مطلوبی می‌باشد. حال به بررسی برازش مدل درونی پرداخته می‌شود.

جدول ۸: مقادیر ضریب تعیین و ضریب تعیین تعدیل‌شده

ضریب تعیین تعدیل‌شده ارزش‌های انسانی	ضریب تعیین ارزش‌های انسانی	
۰/۵۷۱	۰/۵۷۵	تردید حرفه‌ای حسابرس
۰/۱۴۲	۰/۱۴۴	جستجوی بیشتر شواهد
۰/۴۲۸	۰/۴۳۱	پرسش بیشتر
۰/۴۰۸	۰/۴۱۰	تعلیق قضاوت

جدول ۹: مقادیر اندازه اثر F2

مدل ارزش‌های انسانی	
۰/۱۱۰	خود تعیین‌گری
۰/۰۵۱	سنت‌گرایی
۰/۰۷۹	جهانی بودن
۰/۰۴۷	انگیزش
۰/۰۳۴	موفقیت
۰/۱۱۸	امنیت
۰/۰۵۲	خیرخواهی
۰/۰۴۴	لذت‌طلبی
۰/۰۲۲	قدرت
۰/۰۳۶	انطباق
۰/۰۱۹	جستجوی بیشتر
۰/۰۴۱	پرسش بیشتر
۰/۱۴۲	تعلیق قضاوت

نزدیک‌تر گردد نشان از توان پیش‌بینی‌کنندگی بالای آن می‌باشد.

همان‌طور که در جدول مشخص است کلیه مقدار به‌دست‌آمده برای شاخص‌های برازش در حد قابل‌قبولی می‌باشند بر این اساس برازش کلیت مدل تأیید گردید. حال به آزمون فرضیه‌های تحقیق پرداخته می‌شود.

شاخص دیگری که در این مرحله موردبررسی قرار می‌گیرد شاخص توان پیش‌بینی‌کنندگی Q2 مدل می‌باشد که درصد واریانس شاخص‌ها را در بین سایر شاخص‌های یک متغیر نشان می‌دهد. Q2 بالا نشان‌دهنده قدرت پیش‌بینی بالای مدل است. برای این شاخص مقدار برشی جهت بررسی آن تعیین نشده است و محققان تأکید کرده‌اند در صورتی که این شاخص مقداری بالاتر از صفر داشته باشد قابل‌قبول می‌باشد و هرچه به یک نیز

جدول ۱۰: معیار شاخص توان پیش‌بینی‌کننده‌گی Q2

مقدار Q2 تردید حرفه‌ای و ارزش‌های انسانی	
۰/۱۶۶	تردید حرفه‌ای حسابرس
۰/۰۷۸	جستجوی بیشتر شواهد
۰/۲۰۳	پرسش بیشتر
۰/۱۵۶	تعلیق قضاوت

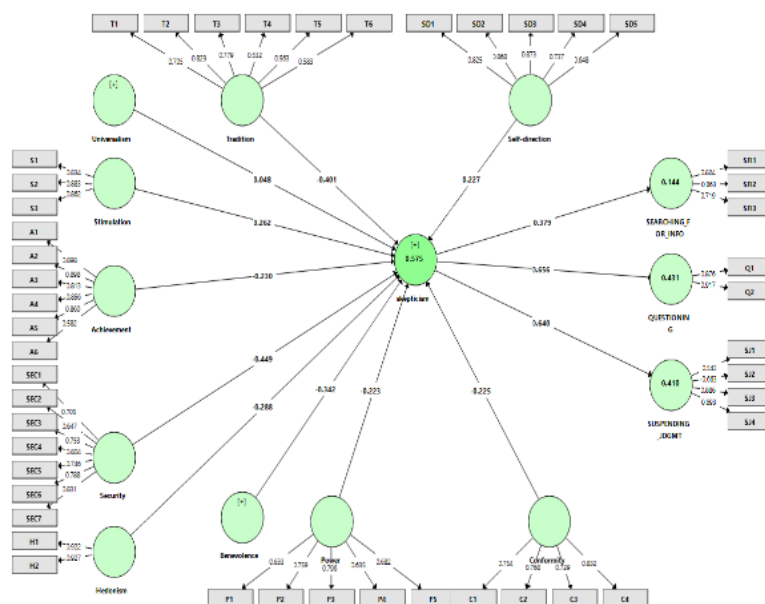
جدول ۱۱: شاخص‌های برازش مدل

مقدار مطلوب	کمیت	شاخص‌های برازش	مدل ارزش‌های انسانی
کمتر از ۰.۰۸	۰/۰۷۱	شاخص SRMR	
کمتر از ۰.۱۲	۰/۱۱۳	شاخص rms Theta	
بیشتر از ۰.۹	۰/۹۲۳	شاخص NFI	

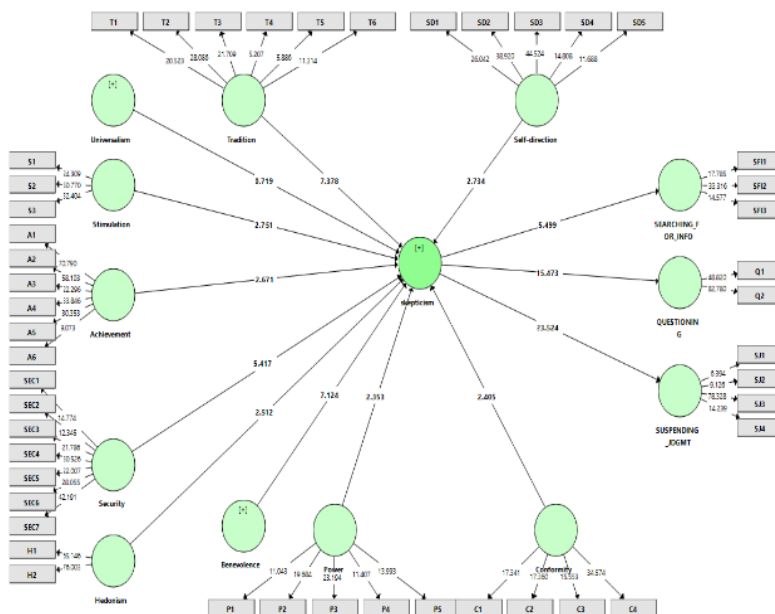
استاندارد، t-value، p-value ارائه می‌شود. در ابتدا به حالت استاندارد که در آن مسیرها به‌وسیله ضرایب رگرسیونی یا ضریب مسیر و معنی‌دار بودن یا عدم معنی‌داری شاخص بر اساس مقادیر t-value و -value برای مدل ارزش‌های انسانی و تردید حرفه‌ای حسابرس ارائه شده است.

آزمون فرضیه‌های تحقیق:

با توجه به زیاد بودن تعداد متغیرها و گویه‌های مرتبط با هر یک از آن‌ها نتایج در قالب دو مدل ارائه گردید. همچنان که در بالا اشاره شد برای بررسی این فرضیه، نتایج در دو حالت

شکل ۲: مدل تردید حرفه‌ای حسابرس و ارزش‌های اساسی انسانی در حالت ضرایب استاندارد

شکل ۳: مدل تردید حرفه‌ای حسابرس و ارزش‌های اساسی انسانی در حالت معناداری

فرضیه دوم

بین سنت‌گرایی و صفات شک و تردید رابطه وجود دارد. نتایج یافته‌های پژوهش در حالت استاندارد برای فرضیه دوم مبنی بر ارتباط بین سنت‌گرایی و صفات شک و تردید حاکی از آن است که ضریب مسیر بین سنت‌گرایی و صفات شک و تردید $-0/401$ است که با توجه به مقدار t که برابر با $7/378$ می‌باشد و سطح معنی‌داری نیز $0/000$ بوده در نتیجه این فرضیه که عنوان می‌کند که بین سنت‌گرایی و صفات شک و تردید رابطه معناداری وجود دارد، پذیرفته می‌شود و این رابطه معکوس می‌باشد. این بدان معناست که هرچه سنت‌گرایی در بین حسابرس بیشتر باشد، ویژگی‌های شک و تردید در آن کم‌رنگ‌تر می‌شود.

جدول ۱۳: نتایج مربوط به فرضیه دوم

نتیجه فرضیه	p-value	t-value	ضریب مسیر	فرضیه دوم
تأیید فرضیه	0/000	7/378	-0/401	سنت‌گرایی -> تردید حرفه‌ای

فرضیه سوم

بین جهانی بودن و صفات شک و تردید رابطه وجود دارد. نتایج یافته‌های پژوهش در حالت استاندارد برای فرضیه سوم مبنی بر ارتباط بین جهانی بودن و صفات شک و تردید حاکی از آن است که ضریب مسیر بین جهانی بودن و صفات شک و تردید $0/48$ است که با توجه به مقدار t که برابر با $7/19$ می‌باشد و سطح معنی‌داری نیز $0/472$ بوده در نتیجه این

نتایج مدل ارزش‌های انسانی و تردید حرفه‌ای حسابرس ادامه ارائه خواهد شد. در حالت اول ضرایب مسیرها مشخص شده است که نشان می‌دهد ضریب مسیر بین متغیرها چه اندازه است. ضرایب مسیر همان ضرایب بتا در رگرسیون می‌باشند. در حالت دوم نتایج مربوط به ضرایب استاندارد Z یا $(T-Value)$ آورده شده است که این مقدار با توجه به اینکه باید از $1/96$ بیشتر یا از $-1/96$ کمتر باشد در سطح $0/05$ معنادار می‌باشد. سایر فرضیه‌های پژوهش به‌قرار زیر می‌باشند:

فرضیه اول

بین ارزش خود تعیین‌گری با صفات شک و تردید رابطه وجود دارد. نتایج یافته‌های پژوهش در حالت استاندارد برای فرضیه اول مبنی بر رابطه بین خود تعیین‌گری با صفات شک و تردید حاکی از آن است که ضریب مسیر بین خود تعیین‌گری با صفات شک و تردید $0/227$ است که با توجه به مقدار t که برابر با $2/734$ می‌باشد و سطح معنی‌داری نیز $0/13$ بوده در نتیجه این فرضیه که عنوان می‌کند که بین خود تعیین‌گری با صفات شک و تردید رابطه مثبت و معناداری وجود دارد، پذیرفته می‌شود این بدان معناست که هرچه ارزش خود تعیین‌گری در سطح بالاتری باشد تردید حرفه‌ای حسابرس بیشتر خواهد بود.

جدول ۱۲: نتایج مربوط به فرضیه اول

نتیجه فرضیه	p-value	t-value	ضریب مسیر	فرضیه اول
تأیید فرضیه	0/013	2/734	0/227	خودتعیین‌گری -> تردید حرفه‌ای

جدول ۱۶: نتایج مربوط به فرضیه پنجم

نتیجه فرضیه	p-value	t-value	ضریب مسیر	فرضیه پنجم
تأیید فرضیه	۰/۰۱۸	۲/۶۷۱	-۰/۲۳۰	موفقیت -> تردید حرفه‌ای

فرضیه ششم

بین امنیت و صفات شک و تردید رابطه وجود دارد. نتایج یافته‌های پژوهش در حالت استاندارد برای فرضیه ششم مبنی بر ارتباط بین امنیت و صفات شک و تردید حاکی از آن است که ضریب مسیر بین امنیت و صفات شک و تردید ۰/۴۴۹- است که با توجه به مقدار t که برابر با ۵/۴۱۷ می‌باشد و سطح معنی‌داری نیز ۰/۰۰ بوده در نتیجه این فرضیه که عنوان می‌کند که بین امنیت و صفات شک و تردید رابطه معناداری وجود دارد، پذیرفته می‌شود و این رابطه معکوس می‌باشد. این بدان معناست که هرچه حسابرس به دنبال امنیت بیشتر باشد، ویژگی‌های شک و تردید در آن ضعیف‌تر می‌شود.

جدول ۱۷: نتایج مربوط به فرضیه ششم

نتیجه فرضیه	p-value	t-value	ضریب مسیر	فرضیه ششم
تأیید فرضیه	۰/۰۰۰	۵/۴۱۷	-۰/۴۴۹	امنیت -> تردید حرفه‌ای

فرضیه هفتم

بین خیرخواهی و صفات شک و تردید رابطه وجود دارد. نتایج یافته‌های پژوهش در حالت استاندارد برای فرضیه هفتم مبنی بر ارتباط بین خیرخواهی و صفات شک و تردید حاکی از آن است که ضریب مسیر بین خیرخواهی و صفات شک و تردید ۰/۳۴۲- است که با توجه به مقدار t که برابر با ۷/۱۲۴ می‌باشد و سطح معنی‌داری نیز ۰/۰۰ بوده در نتیجه این فرضیه که عنوان می‌کند که بین خیرخواهی و صفات شک و تردید رابطه معناداری وجود دارد، پذیرفته می‌شود و این رابطه معکوس می‌باشد. این بدان معناست که هرچه حسابرس به دنبال خیرخواهی باشد، ویژگی‌های شک و تردید در آن کم‌رنگ‌تر می‌شود.

فرضیه که عنوان می‌کند که بین جهانی بودن و صفات شک و تردید رابطه معناداری وجود دارد، رد می‌شود. این بدان معناست که بین سنت‌گرایی و ویژگی‌های شک و تردید در حسابرسان، همبستگی معناداری وجود ندارد.

جدول ۱۴: نتایج مربوط به فرضیه سوم

نتیجه فرضیه	p-value	t-value	ضریب مسیر	فرضیه سوم
رد فرضیه	۰/۴۷۲	۰/۷۱۹	۰/۰۴۸	جهانی بودن -> تردید حرفه‌ای

فرضیه چهارم

بین انگیزش و صفات شک و تردید رابطه وجود دارد. نتایج یافته‌های پژوهش در حالت استاندارد برای فرضیه چهارم مبنی بر رابطه بین انگیزش با صفات شک و تردید حاکی از آن است که ضریب مسیر بین انگیزش با صفات شک و تردید ۰/۲۶۲ است که با توجه به مقدار t که برابر با ۲/۷۵۱ می‌باشد و سطح معنی‌داری نیز ۰/۱۰ بوده در نتیجه این فرضیه که عنوان می‌کند که بین انگیزش با صفات شک و تردید رابطه مثبت و معناداری وجود دارد، پذیرفته می‌شود این بدان معناست که هرچه انگیزش در سطح بالاتری باشد تردید حرفه‌ای حسابرس بیشتر خواهد بود.

جدول ۱۵: نتایج مربوط به فرضیه چهارم

نتیجه فرضیه	p-value	t-value	ضریب مسیر	فرضیه چهارم
تأیید فرضیه	۰/۰۱۰	۲/۷۵۱	۰/۲۶۲	انگیزش -> تردید حرفه‌ای

فرضیه پنجم

بین موفقیت و صفات شک و تردید رابطه وجود دارد. نتایج یافته‌های پژوهش در حالت استاندارد برای فرضیه پنجم مبنی بر ارتباط بین موفقیت و صفات شک و تردید حاکی از آن است که ضریب مسیر بین موفقیت و صفات شک و تردید ۰/۲۳۰- است که با توجه به مقدار t که برابر با ۲/۶۷۱ می‌باشد و سطح معنی‌داری نیز ۰/۰۱۸ بوده در نتیجه این فرضیه که عنوان می‌کند که بین موفقیت و صفات شک و تردید رابطه معناداری وجود دارد، پذیرفته می‌شود و این رابطه معکوس می‌باشد. این بدان معناست که هرچه میزان تمایل حسابرس به کسب موفقیت بیشتر، ویژگی‌های شک و تردید در آن ضعیف‌تر می‌شود.

فرضیه دهم

بین انطباق پذیری و صفات شک و تردید رابطه وجود دارد. نتایج یافته‌های پژوهش در حالت استاندارد برای فرضیه دهم مبنی بر ارتباط بین انطباق پذیری و صفات شک و تردید حاکی از آن است که ضریب مسیر بین انطباق پذیری و صفات شک و تردید $0/225-$ است که با توجه به مقدار t که برابر با $2/405$ می‌باشد و سطح معنی داری نیز $0/040$ بوده در نتیجه این فرضیه که عنوان می‌کند که بین انطباق پذیری و صفات شک و تردید رابطه معناداری وجود دارد، پذیرفته می‌شود و این رابطه معکوس می‌باشد. این بدان معناست که هرچه انطباق پذیری حسابرس بیشتر باشد، ویژگی‌های شک و تردید در آن کم‌رنگ‌تر می‌شود.

جدول ۲۱: نتایج مربوط به فرضیه دهم

نتیجه فرضیه	p-value	t-value	ضریب مسیر	فرضیه دهم
تأیید فرضیه	0/040	2/405	-0/225	انطباق پذیری -> تردید حرفه‌ای

فرضیه یازدهم

تردید حرفه‌ای حسابرس با جستجوی بیشتر شواهد حسابرسی رابطه معناداری دارد.

نتایج یافته‌های پژوهش در حالت استاندارد برای فرضیه یازدهم مبنی بر رابطه بین تردید حرفه‌ای حسابرس و جستجوی بیشتر شواهد حسابرسی حاکی از آن است که ضریب مسیر بین تردید حرفه‌ای حسابرس و جستجوی بیشتر شواهد حسابرسی $0/384$ است که با توجه به مقدار t که برابر با $6/584$ می‌باشد و سطح معنی داری نیز $0/000$ بوده در نتیجه این فرضیه که عنوان می‌کند که بین تردید حرفه‌ای حسابرس با جستجوی بیشتر شواهد حسابرسی رابطه معناداری وجود دارد، پذیرفته می‌شود این بدان معناست که هرچه تردید حرفه‌ای حسابرس بیشتر باشد، میزان جستجوی شواهد توسط حسابرس بیشتر می‌شود.

جدول ۲۱: نتایج مربوط به فرضیه یازدهم

نتیجه فرضیه	p-value	t-value	ضریب مسیر	فرضیه یازدهم
تأیید فرضیه	0/000	6/584	0/384	تردید حرفه‌ای -> جستجو شواهد

جدول ۱۸: نتایج مربوط به فرضیه هفتم

نتیجه فرضیه	p-value	t-value	ضریب مسیر	فرضیه هفتم
تأیید فرضیه	0/000	7/124	-0/342	خیرخواهی -> تردید حرفه‌ای

فرضیه هشتم

بین ارزش لذت طلبی و صفات شک و تردید رابطه وجود دارد. نتایج یافته‌های پژوهش در حالت استاندارد برای فرضیه هشتم مبنی بر ارتباط بین لذت طلبی و صفات شک و تردید حاکی از آن است که ضریب مسیر بین لذت طلبی و صفات شک و تردید $0/288-$ است که با توجه به مقدار t که برابر با $2/512$ می‌باشد و سطح معنی داری نیز $0/041$ بوده در نتیجه این فرضیه که عنوان می‌کند که بین لذت طلبی و صفات شک و تردید رابطه معناداری وجود دارد، پذیرفته می‌شود و این رابطه معکوس می‌باشد. این بدان معناست که هرچه حسابرس به دنبال لذت طلبی باشد، ویژگی‌های شک و تردید در آن کم‌رنگ‌تر می‌شود.

جدول ۱۹: نتایج مربوط به فرضیه هشتم

نتیجه فرضیه	p-value	t-value	ضریب مسیر	فرضیه هشتم
تأیید فرضیه	0/041	2/512	-0/288	لذت طلبی -> تردید حرفه‌ای

فرضیه نهم

بین قدرت و صفات شک و تردید رابطه وجود دارد. نتایج یافته‌های پژوهش در حالت استاندارد برای فرضیه نهم مبنی بر ارتباط بین قدرت و صفات شک و تردید حاکی از آن است که ضریب مسیر بین قدرت و صفات شک و تردید $0/223-$ است که با توجه به مقدار t که برابر با $2/353$ می‌باشد و سطح معنی داری نیز $0/044$ بوده در نتیجه این فرضیه که عنوان می‌کند که بین قدرت و صفات شک و تردید رابطه معناداری وجود دارد، پذیرفته می‌شود و این رابطه معکوس می‌باشد. این بدان معناست که هرچه حسابرس بیشتر به دنبال قدرت باشد، ویژگی‌های شک و تردید در آن کم‌رنگ‌تر می‌شود.

جدول ۲۰: نتایج مربوط به فرضیه نهم

نتیجه فرضیه	p-value	t-value	ضریب مسیر	فرضیه نهم
تأیید فرضیه	0/044	2/353	-0/223	قدرت -> تردید حرفه‌ای

فرضیه دوازدهم

تردید حرفه‌ای حسابرس با پرسش بیشتر پیرامون شواهد حسابرسی رابطه معناداری دارد.

نتایج یافته‌های پژوهش در حالت استاندارد برای فرضیه دوازدهم مبنی بر رابطه بین تردید حرفه‌ای حسابرس و پرسش بیشتر پیرامون شواهد حسابرسی حاکی از آن است که ضریب مسیر بین تردید حرفه‌ای حسابرس و پرسش بیشتر پیرامون شواهد حسابرسی ۰/۶۵۹ است که با توجه به مقدار t که برابر با ۱۶/۷۲۴ می‌باشد و سطح معنی‌داری نیز ۰/۰۰۰ بوده در نتیجه این فرضیه که عنوان می‌کند که بین تردید حرفه‌ای حسابرس با پرسش بیشتر پیرامون شواهد حسابرسی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد، پذیرفته می‌شود این بدان معناست که هرچه تردید حرفه‌ای حسابرس بیشتر باشد، میزان پرسش پیرامون شواهد حسابرسی بیشتر می‌شود.

جدول ۲۲: نتایج مربوط به فرضیه دوازدهم

نتیجه فرضیه	p-value	t-value	ضریب مسیر	فرضیه دوازدهم
تأیید فرضیه	۰/۰۰۰	۱۶/۷۲۷	۰/۶۵۹	تردید حرفه‌ای < پرسش بیشتر

فرضیه سیزدهم

تردید حرفه‌ای حسابرس با تعلیق قضاوت در مورد شواهد حسابرسی رابطه معناداری دارد.

نتایج یافته‌های پژوهش در حالت استاندارد برای فرضیه سیزدهم مبنی بر رابطه بین تردید حرفه‌ای حسابرس و تعلیق قضاوت در مورد شواهد حسابرسی حاکی از آن است که ضریب مسیر بین تردید حرفه‌ای حسابرس و تعلیق قضاوت در مورد شواهد حسابرسی ۰/۶۴۶ است که با توجه به مقدار t که برابر با ۲۵/۶۹۶ می‌باشد و سطح معنی‌داری نیز ۰/۰۰۰ بوده در نتیجه این فرضیه که عنوان می‌کند که بین تردید حرفه‌ای حسابرس با تعلیق قضاوت در مورد شواهد حسابرسی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد، پذیرفته می‌شود این بدان معناست که هرچه تردید حرفه‌ای حسابرس بیشتر باشد، تعلیق قضاوت در مورد شواهد حسابرسی بیشتر اتفاق می‌افتد.

جدول ۲۳: نتایج مربوط به فرضیه سیزدهم

نتیجه فرضیه	p-value	t-value	ضریب مسیر	فرضیه سیزدهم
تأیید فرضیه	۰/۰۰۰	۲۵/۶۹۶	۰/۶۴۶	تردید حرفه‌ای < تعلیق قضاوت

۶- بحث و نتیجه‌گیری

اعمال شک و تردید حرفه‌ای برای یک حسابرسی مؤثر، الزامی است. در این زمینه نگرانی‌هایی از سوی جامعه، محققان و مشتریان وجود دارد که میزان این شک و تردید از سوی حسابرس به اندازه‌ی کافی نبوده و در این راستا، تعدادی از درخواست‌ها برای تحقیق به منظور شناسایی راه‌هایی وجود داشته است که در آن کاربرد شک‌گرایی حرفه‌ای می‌تواند افزایش یابد. بر این اساس مطالعه‌ی حاضر با هدف تبیین و ارائه چارچوب مفهومی تردید حرفه‌ای حسابرسان، ارزش‌های انسانی و اقدامات در این زمینه با استفاده از مدل معادلات ساختاری، انجام گرفت. بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از فرضیه اول، بین ارزش خود تعیین‌گری با صفات شک و تردید رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. نتیجه این فرضیه با نتایج تحقیقات حسینی و همکاران (۱۳۹۹)، خان و هاردینگ (۲۰۲۰) هم‌سو می‌باشد. در توجیه نتیجه به‌دست‌آمده می‌توان گفت که افرادی که دارای ویژگی خودتعیین‌گری به خود هستند، برایشان مهم است که آینده خود را کنترل کنند. افراد داری ویژگی خود تعیین‌گری، ترجیح می‌دهند وظایفشان را خودشان انجام دهند و مسئولیت کامل وظایف خود را بر عهده داشته باشند در نتیجه این افراد نسبت به تصمیم‌گیری‌های خود حساسیت زیادی دارند و با دقت و شک و تردید زیادی به قضاوت و تصمیم‌گیری اقدام می‌کنند. نتیجه تجزیه و تحلیل فرضیه دوم نشان داد که بین ارزش سنت‌گرایی و صفات شک و تردید رابطه منفی وجود دارد. نتیجه این فرضیه با نتایج تحقیق حسینی و همکاران (۱۳۹۹)، خان و هاردینگ (۲۰۲۰) هم‌سو می‌باشد. یافته‌های ما نشان می‌دهد که محیط‌هایی که احترام به سنت و/یا حفظ روابط قدرت را در خود جای می‌دهند، با سطوح پایین‌تری از شک و تردید حرفه‌ای همراه می‌باشند. این محیط‌ها احتمالاً با افرادی که به شک و تردید بالا اعتقاد دارند در تضاد هستند و این احتمالاً منجر به تأثیر منفی و تهدید ارزش‌ها می‌شود و بنابراین مانعی پیشروی حسابرسان شکاک می‌باشد.

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از فرضیه سوم رابطه بین ارزش جهانی بودن و صفات شک و تردید رابطه معناداری وجود ندارد. در نتیجه این فرضیه تحقیق تأیید نمی‌شود. نتیجه این فرضیه با نتایج تحقیقات حسینی و همکاران (۱۳۹۹) هم‌سو می‌باشد. در توجیه نتایج به دست آمده می‌توان ادعان کرد که جهانی بودن با موضوعاتی همچون عقل، خرد، عدالت اجتماعی، برابری، جهانی در صلح، دنیایی از زیبایی، وحدت با طبیعت و حفاظت از محیط‌زیست، در ارتباط است. نتیجه به‌دست‌آمده مبنی بر عدم تأثیر جهانی بودن بر تردید حرفه‌ای حسابرسان این موضوع را مشخص می‌سازد که تمایل حسابرسان به حفظ منافع عموم بر

تردید حرفه‌ای مؤثر نبوده و حفظ منافع سازمانی (موسسه حسابرسی) بر آن مقدم است.

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از فرضیه چهارم بین ارزش انگیزش و صفات شک و تردید رابطه مثبتی وجود دارد. نتیجه این فرضیه با نتایج تحقیقات حسینی و همکاران (۱۳۹۹)، خان و هاردینگ (۲۰۲۰)، خان و هاردینگ (۲۰۲۰) هم سو می‌باشد. در توجیه نتیجه به‌دست‌آمده می‌توان گفت که خصیصه انگیزش به دنبال کردن هیجان، تازگی و داشتن چالش در طول زندگی اشاره دارد. گرایش حساب‌برسان به این خصیصه ممکن است به شکل تمایل آن‌ها به ریسک‌پذیری نمود یابد. کسانی که به انگیزش اهمیت می‌دهند، تنوع و برانگیختگی مثبت منظم را ارزیابی می‌کنند. آن‌ها از هیجان لذت می‌برند، اما لزوماً به دنبال خطر نیستند. تحریک‌کننده‌ها اصول راهنمای زندگی فرد هستند. جای تعجب نیست که، تحقیقات نشان داده است که ارتباط مثبتی بین ارزش انگیزش و استعداد ایجاد تجربه وجود دارد. بر اساس نتایج این تحقیقات، بین صفات شک و تردید و ارزش انگیزش رابطه مثبت وجود دارد (پارکس لدوک و همکاران، ۲۰۱۵). بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از فرضیه پنجم بین ارزش موفقیت و صفات شک و تردید رابطه منفی وجود دارد. نتیجه این فرضیه با نتایج پژوهش حسینی و همکاران (۱۳۹۹) هم سو می‌باشد. کسانی که به موفقیت اهمیت می‌دهند، از طریق انجام موفقیت‌آمیز وظایف طلبکارانه و چالش‌برانگیز، همان‌طور که با اشاره به استانداردهای جامعه تعریف شده آن، به اثبات شایستگی اهمیت می‌دهند. با این کار، افراد تأیید اجتماعی می‌گیرند. هدف اصلی این نوع ارزش، موفقیت شخصی از طریق نشان دادن شایستگی مطابق با استانداردهای اجتماعی است (شوارتز، ۱۹۹۲). اهمیت نسبی این ارزش با توجه به میزان جاه‌طلبی، موفقیت، توانایی نشان داده می‌شود و تأثیر اصول راهنمای زندگی فرد است. نتایج مطالعاتی که در رابطه با ارزش‌های اساسی شوارتز (۱۹۹۲) انجام شده است نشان داده است که بین صفات شک و تردید و موفقیت رابطه منفی وجود دارد.

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از فرضیه ششم بین ارزش امنیت و صفات شک و تردید رابطه منفی وجود دارد. نتیجه این فرضیه با نتایج تحقیقات حسینی و همکاران (۱۳۹۹) هم سو می‌باشد. نتیجه به‌دست‌آمده را می‌توان این‌گونه توصیف کرد که ارزش امنیت از نگرانی‌های مربوط به بهداشت و ایمنی حاصل شده و منافع فردی و گروهی گسترده‌تری را در برمی‌گیرد. تمایل به امنیت، همتای ارزش‌های یکنواختی و محافظه‌کاری است و حساب‌برس محافظه کار تمایل کمتری به شک و تردید نشان می‌دهد. با توجه به نتیجه به‌دست‌آمده از فرضیه هفتم بین ارزش خیرخواهی و صفات شک و تردید رابطه

منفی وجود دارد. نتیجه این فرضیه با نتایج تحقیقات حسینی و همکاران (۱۳۹۹)، خان و هاردینگ (۲۰۲۰) هم سو می‌باشد. ارزش خیرخواهی مربوط به نگرانی داوطلبانه برای رفاه دیگران، به‌ویژه افراد نزدیک است (به‌عنوان مثال خانواده و دوستان نزدیک). هدف انگیزشی ارزش‌های خیرخواهی حفظ و ارتقا سطح رفاه افرادی است که فرد با آن‌ها در تماس شخصی مکرر است (شوارتز، ۱۹۹۲). اهمیتی که به خیرخواهی داده می‌شود، نشان می‌دهد که مفید بودن، صادق بودن، مسئولیت‌پذیری، وفاداری و یک دوست واقعی بودن اصول راهنمای زندگی فرد است. فرد دارای ارزش خیرخواهی در رفتارها و عملکرد خود همواره سعی دارد که به‌گونه‌ای وفادارانه عمل کند و به‌گونه‌ای قضاوت نماید که دوستان و نزدیکان از تصمیم‌گیری‌های او ضرر نبینند به عبارتی چنین فردی همواره رضایت اطرافیان را در ارجحیت قرار می‌دهد. بنابراین این فرد از شک و تردید نسبتاً پایینی برخوردار است. بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از فرضیه هشتم بین ارزش لذت طلبی و صفات شک و تردید رابطه منفی وجود دارد. نتیجه این فرضیه با نتایج تحقیقات حسینی و همکاران (۱۳۹۹)، خان و هاردینگ (۲۰۲۰) هم سو می‌باشد. تفسیر لذت طلبی در حسابداری بسته به همبستگی آن با انگیزش و پیروزی است. اگر لذت طلبی همبستگی بیشتری با انگیزش داشته باشد، حساب‌برسان تمایل دارند که لذت و هیجان بیشتری از چالش با تصمیمات ریسکی مورد اتخاذ برده و به تبع آن تمایل بیشتری دارند که ریسک بیشتری را بپذیرند. اما اگر لذت طلبی همبستگی قوی‌تری با پیروزی داشته باشد، آنگاه آن‌ها از اینکه جامعه صلاحیت فنی و حرفه‌ای آن‌ها را بشناسد احساس رضایت بیشتری به دست خواهند آورد. از آنجاکه در این تحقیق، لذت طلبی با عامل پیروزی بیشتر در ارتباط است، لذا می‌توان نتیجه گرفت که حساب‌برسان اغلب سعی دارند تا با دانش و صلاحیت خود کیفیت خدمات را بالا برده و سعی در حفظ صلاحیت حرفه‌ای خوددارند.

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از فرضیه نهم بین قدرت و صفات شک و تردید رابطه منفی وجود دارد. نتیجه این فرضیه با نتایج تحقیقات حسینی و همکاران (۱۳۹۹)، خان و هاردینگ (۲۰۲۰) هم سو می‌باشد. ارزش‌های قدرت هم از تمایز موقعیت در جامعه و هم از تأکید فردی بر تسلط بر دیگران ناشی می‌شود. در نتیجه افراد پایبند به ارزش قدرت به دلیل تمایل به پذیرش توسط دیگران، کمتر از ویژگی شک و تردید در قضاوت‌ها و تصمیم‌گیری‌های خود استفاده می‌کنند. بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از فرضیه دهم بین ارزش انطباق و صفات شک و تردید رابطه وجود دارد. نتیجه این فرضیه با نتایج تحقیقات حسینی و همکاران (۱۳۹۹) هم سو می‌باشد. دنبال کردن هدف

با توجه به نتایج بدست آمده پیشنهاد می‌گردد در تدوین استانداردهای حسابرسی مفاهیمی از جمله جستجوی شواهد، ذهن پرسشگر، و تعلیق قضاوت مورد تأکید بیشتری قرار گیرند. به‌عنوان نمونه در متن استانداردها اشاره شده است که تردید حرفه‌ای عبارت است از به‌کارگیری ذهنی پرسشگر و جستجوگر که حسابرس را ملزم می‌کند تا زمانی که شواهد مکفی جمع‌آوری نموده قضاوت خود را به تعویق اندازد. در بخش‌های دیگر استانداردها نیز به لزوم اعمال تردید اشاره شده است، ولی به عوامل تأثیرگذار بر آن در هیچ جای استانداردها اشاره‌ای نشده است. لذا پیشنهاد می‌گردد جهت ایجاد حرکت به سمت درک بهتر و عمیق‌تر از مفهوم تردید حرفه‌ای، مصادیق تعیین‌کننده آن بیشتر مورد تأکید و توجه استاندارد گذاران قرار گیرد. همچنین پیشنهاد می‌گردد سازمان حسابرسی و جامعه حسابداران رسمی ایران سازوکارهای تشویقی و حمایتی ساختاریافته‌تر و منسجم‌تری در مؤسسات حسابرسی قرار داده شود تا فاکتور موفقیت و ارزش طلبی آن‌ها تقویت گشته و زمینه‌ی بهبود کیفیت خدمات حسابرسی و استقلال ظاهری و باطنی حسابرسان فراهم گردد. به جامعه حسابداران رسمی پیشنهاد می‌گردد که علاوه بر آزمون‌های علمی و حرفه‌ای آزمون‌های شخصیتی نیز برای انتخاب حسابداران رسمی برقرار نمایند تا حسابرسانی انتخاب شوند که در تصمیم‌گیری‌ها مستقل‌تر و به‌دور از رفتارهای جانب‌دارانه عمل نمایند.

فهرست منابع

- * پازوکی، پژمان؛ فرج‌زاده دهکردی، حسن؛ صراف، فاطمه (۱۳۹۴). ارتباط بین تردید حرفه‌ای حسابرسی و اظهارنظر در خصوص تداوم فعالیت صاحب‌کار؛ پایان‌نامه کارشناسی ارشد؛ موسسه آموزش عالی رجا، دانشکده علوم انسانی.
- * حسینی، سیدحسین؛ نیکومرام، هاشم و علی‌اکبر رضایی (۱۳۹۴). تبیین مؤلفه‌های تأثیرگذار بر تردید حرفه‌ای حسابرسان با تکیه بر ابعاد فردی، فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مدیریت، ۸ (۲۵)، ۱۳-۲۷.
- * حسینی، سیدحسین؛ نیکومرام، هاشم و علی‌اکبر رضایی (۱۳۹۹). بررسی تأثیر ابعاد فرهنگی و مؤلفه‌های رفتاری بر تردید حرفه‌ای حسابرسان مستقل، نشریه علمی حسابداری مدیریت، ۱۳ (۴۴)، ۵۵-۷۲.
- * رضائی، نرگس؛ بنی‌مهد، بهمن و سیدحسین حسینی (۱۳۹۷). تأثیر هویت‌سازمانی و حرفه‌ای بر تردید حرفه‌ای حسابرس مستقل، دانش حسابرسی، ۱۸ (۷۱)، ۱۷۵-۱۹۹.

انطباق در رویه‌های حسابداری را می‌توان در میزان تمایل به رعایت نمودن قوانین و مقررات تدوین‌شده توسط سازمان‌ها و نهادهای قانون‌گذار قلمداد نمود. انطباق مربوط به اهمیت قوانین و نیاز به پیروی از آن‌ها است. ارزش آن از اهمیت خودمهارگری و سرکوب‌گرایی‌هایی ناشی می‌شود که در غیر این صورت نظم اجتماعی را برهم می‌زند. اهمیت انطباق با توجه به میزان اطاعت، انضباط شخصی، ادب و تکریم والدین و بزرگ‌ترها اصول راهنمای زندگی فرد است. انطباق با سنت‌گرایی ارتباط نزدیک دارد و از آنجایی که مشخص شد بین سنت‌گرایی و شک و تردید رابطه منفی وجود دارد، بنابراین قابل‌انتظار بود که انطباق نیز با صفات شک و تردید ارتباط منفی داشته باشد.

نتایج فرضیه یازدهم، دوازدهم و سیزدهم تحقیق نشان داد که تردید حرفه‌ای حسابرس با جستجوی بیشتر شواهد حسابرسی، پرسش بیشتر پیرامون شواهد حسابرسی و تعلیق قضاوت در مورد شواهد حسابرسی رابطه معناداری دارد. در این راستا نتایج پژوهش رضائی و همکاران (۱۳۹۷) نشان می‌دهد هویت‌سازمانی و هویت حرفه‌ای تأثیر معنادار و مثبت بر هر شش بعد تردید حرفه‌ای شامل بعد جستجوی دانش، وقفه در قضاوت، خودرأی بودن، درک میان فردی، اعتمادبه‌نفس و ذهن پرسشگر دارد. نتایج پژوهش حسینی و همکاران (۱۳۹۴) مبنی بر تأثیر بر تردید حرفه‌ای حسابرسی، می‌باشد. در توجیه نتیجه به‌دست‌آمده می‌توان به نظریه هرت (۲۰۰۷) استناد کرد. هرت (۲۰۰۷) بیان می‌کند که سه مجموعه از ویژگی‌ها در شک و تردید حرفه‌ای وجود دارد که عبارت‌اند از: ۱) بررسی مدارک و شواهد که عبارت است از پرسش و سؤال ذهنی و کنجکاوی برای رسیدن به مدارک کافی و در جستجوی مستندات بودن. ۲) درک شواهد که عبارت از درک فردی از شواهد جمع‌آوری‌شده بر اساس تجربه و مهارت حرفه‌ای. ۳) اقدام بر شواهد یعنی نتیجه‌گیری با یک شجاعت و اعتمادبه‌نفس حرفه‌ای در مورد کفایت مدارک. نتایج بیان می‌کنند که هرچه جستجوی شواهد حسابرسی بالا رود و اهمیت ساختار کنترلی سازمان به دلیل نبود یا کمبود شواهد مستقیم موردتوجه قرار گیرد و افراد حسابرس دانش و تجربه کافی را داشته باشند، قضاوت‌های عجولانه کمتر خواهد شد و حسابرسان با دقت و تردید بیشتری کار قضاوت خود را انجام خواهند داد. بیک^۱ (۲۰۱۰) به این نتیجه رسید که تفاوت در قضاوت‌ها و تصمیمات تردیدآمیز حسابرس عمدتاً با توانایی عمومی حسابرس در به چالش کشیدن ارائه‌ی انجام‌شده توسط صاحب‌کار، پرسشگری مداوم و سوالات کاوشگرانه و داشتن تفکری مستقل دارای ارتباط است.

¹ Bik, O.

- scepticism”, Australian Accounting Review, Vol. 26 No. 3, pp. 243-254
- * Hurr, R.K. (2010). Development of a scale to measure professional skepticism. *Auditing: A Journal of Practice and Theory* 29(1), 149-171.
- * Hurr, R.K., Brown-Liburd, H., Earley, C.E. and Krishnamoorthy, G. (2013), “Research on auditor professional skepticism: literature synthesis and opportunities for future research”, *Auditing: A Journal of Practice and Theory*, Vol. 32 No. 1, pp. 45-97.
- * Janssen, S., Hardies, K., Vanstraelen, A., & Zehms, K. M. (2021). Auditors’ professional skepticism: Traits, behavioral intentions, and actions in the field.
- * Janssen, S., Hardies, K., Vanstraelen, A., & Zehms, K. M. (2021). Auditors’ Professional Skepticism: Traits, Behavioral Intentions, and Actions. *Behavioral Intentions, and Actions* (February 12, 2021).
- * Johnstone, K.M., & J.C. Bedard. (2001). Engagement planning, bid pricing, and client response in the market for initial attest engagements. *The Accounting Review* 76(2), 199-220.
- * Khan, J., & Harding, N. (2020). Facilitating the application of auditors’ underlying skeptical disposition. *Accounting Research Journal*.
- * Khan, J., & Harding, N. (2020). Facilitating the application of auditors’ underlying skeptical disposition: The relationship between trait skepticism and basic human values. *Accounting Research Journal*.
- * Mbuki, J., Endrawes, M., & Hellmann, A. (2015). Effects of personal values on ethical judgments in an auditor-client conflict scenario: The case of Kenya. *CORPORATE OWNERSHIP & CONTROL*, 490.
- * Mubako, G., Bagchi, K., Udo, G., & Marinovic, M. (2020). Personal values and ethical behavior in accounting students. *Journal of Business Ethics*, 1-16.
- * Nazri, S. N. F. S. M., Zahba, I. H., Zolkafli, S., & Zainuddin, N. (2023). The Influence of Professional Skepticism on Fraud Detection: The Case of Malaysian Non-Big 4 Auditors. *Management & Accounting Review*, 22(1).
- * Nolder, C.J. and Kadous, K. (2018), “Grounding the professional skepticism construct in mindset and attitude theory: a way forward”, *Accounting, Organizations and Society*, Vol. 67, pp. 1-14
- * Nolder, C.J., & K. Kadous. (2018). Grounding the professional skepticism construct in mindset and attitude theory: A way forward. *Accounting, Organizations and Society* 67, 1-14.
- * Parks-Leduc, L., Feldman, G., & Bardi, A. (2015). Personality traits and personal values: A meta-analysis. *Personality and Social Psychology Review*, 19
- * Quadackers, L., M. Groot, & A. Wright. (2014). Auditor’s professional skepticism: Neutrality versus presumptive doubt. *Contemporary Accounting Research* 31(3), 639-657.
- * رویایی، رمضانعلی؛ یعقوب نژاد، احمد؛ آذین فر، کاوه. (۱۳۹۳). ارتباط بین تردید حرفه‌ای و قضاوت حرفه‌ای حساب‌برسان مستقل. پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، ۶۷-۹۵، ۶ (۲۲).
- * سراج، شهرزاد و دارابی، رویا (۱۴۰۲). بررسی نقش اخلاق حسابداران و کیفیت حسابرسی بر شک و تردید حرفه‌ای حسابرس: آزمون نظریه‌های اخلاقی. *مطالعات اخلاق و رفتار در حسابداری و حسابرسی*، ۳ (۲)، ۳۱-۵۲.
- * سعیدی گراغانی، مسلم و ناصری احمد (۱۳۹۶). تأثیر تیپ شخصیتی بر قضاوت حرفه‌ای حسابرس در تخصیص بودجه زمانی به حساب‌های حاوی برآورد. *دو فصلنامه حسابداری ارزشی و رفتاری*، ۲ (۳)، ۱۶۹-۱۸۴.
- * سیدالشهدایی، رؤیا و ماحوزی، امیرحسین (۱۳۹۳). نگاهی به ارزش‌های انسانی و آرمانی مولانا از دیدگاه اجتماعی. *بهارستان سخن (ادبیات فارسی)*، ۱۰ (۲۶)، ۵۵-۸۲.
- * صفی خانی، رضا، صفرزاده، محمدحسین، اثنی عشری، حمیده. (۱۴۰۱). بررسی رابطه تردید حرفه‌ای، شناخت صاحب‌کار و قضاوت حسابرس. *مجله دانش حسابداری*، ۱۳ (۱)، ۵۹-۸۲. doi: 10.22103/jak.2021.17535.3485
- * طاهرخانی، آریا؛ عمرانی، حامد؛ علی جانی، فاطمه (۱۳۹۹). تأثیر کیفیت حسابرس بر رابطه بین تردید حرفه‌ای و کیفیت حسابرسی؛ پایان‌نامه کارشناسی ارشد؛ موسسه آموزش عالی تاکستان، دانشکده علوم انسانی.
- * کارگزار فاطمه، بذرافشان آمنه، مهدوی پور علی (۱۳۹۸). بررسی رابطه بین مزاج و تردید حرفه‌ای حساب‌برسان. *مجله دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه*، ۷ (۳)، ۵۶-۶۴.
- * Armitage, C.J., & M. Conner. (2001). Efficacy of the theory of planned behavior: Meta-analytic review. *British Journal of Social Psychology* 40(4), 471-499.
- * Chen, Y. H., Wang, K. J., & Liu, S. H. (2023). How Personality Traits and Professional Skepticism Affect Auditor Quality? A Quantitative Model. *Sustainability*, 15(2), 1547.
- * Dekeyser, S., He, X., Xiao, T., & Zuo, L. (2023). Auditor Industry Range and Professional Skepticism. Available at SSRN 4127436.
- * Graham, L., & J.C. Bedard. (2003). Fraud risk and audit planning. *International Journal of Auditing* 7(1), 55-70.
- * Hammersley, J.S., K.M. Johnstone, & K. Kadous. (2011). How do audit seniors respond to heightened fraud risk? *Auditing: A Journal of Practice & Theory* 30(3), 81-101.
- * Harding, N., Azim, M.I., Jidin, R. and Muir, J.P. (2016), “A consideration of literature on trust and distrust as they relate to auditor professional

- * Ratchford, J. L., Ming, M. S., Lee, Y., Jackson, J., Wood, M., & Schnitker, S. A. (2023). A rank order approach to basic human values: Using q-sorts to investigate the value circumplex. *Personality and Individual Differences*, 206, 112111.
- * Schwartz, S.H. (2011), Values: individual and cultural, in van de Vijver, F.J.R, Chasiatis, A. and Breugelmans, S.M. (Eds), *Fundamental Questions in Cross-Cultural Psychology*, Cambridge University Press, Cambridge.
- * Schwartz, S.H. (2012), "An overview of the Schwartz theory of basic values", *Online Readings in Psychology and Culture*, Vol. 2 No. 1, p. 11.
- * Xu, G., Yang, C., & Fukofuka, P. T. (2023). Professional Skepticism in Practice: An Analysis of Auditors' Stories. *AUDITING: A Journal of Practice & Theory*, 1-22.

Accounting Knowledge & Management Auditing
Vol. 13/ No. 51/ Autumn 2024

Explaining and presenting the conceptual framework of auditors' professional doubt, human values and actions in this field using the structural equation model

Kamran Esmailzadeh Aghdam

Accounting PhD student, Department of Accounting, Tonkabon branch, Islamic Azad University, Tonkabon, Iran,
k.esmailzadeh864@gmail.com

Nemat Rostami Mazouei

Assistant Professor of Accounting, Accounting Department, Chalus Branch, Islamic Azad University, Chalus, Iran
(Corresponding Author)
nrostami60@gmail.com

Mahmoud Samadi Largani

Assistant Professor of Accounting, Accounting Department, Tonkabon Branch, Islamic Azad University, Tonkabon, Iran,
mstlargani@gmail.com

Behnam Gilani Niya Some Saraei

Assistant Professor of Accounting, Accounting Department, Rudsar and Amlesh Branch, Islamic Azad University,
Rudsar and Amlesh, Iran,
b_gilani@yahoo.com

Abstract

The purpose of this research is to explain and present the conceptual framework of auditors' professional doubt, human values and actions in this field using the structural equation model. In terms of practical purpose, the research is a "descriptive" and "correlation" type of information gathering. The statistical population of the research includes all auditors in Tehran. The sampling method is random classification and questionnaire distribution. The number of samples using the PLS method was determined to be 300 people, after distributing 350 questionnaires, 304 usable questionnaires were returned and analyzed. In order to collect data, Hart's (2010) audit intention and skepticism questionnaire, Johnson et al.'s (2021) behavioral actions questionnaire, and Khan and Harding's (2020) basic human values questionnaire were used. The results obtained from the data analysis show that there is a positive and significant relationship between the value of self-determination and the value of motivation with the traits of doubt.

And there is a negative relationship between the value of traditionalism, success, security, benevolence, hedonism, power and conformity and the traits of skepticism, and there is no significant relationship between the value of universality and the traits of skepticism, and the professional doubt of the auditor by searching for more audit evidence. More questions about audit evidence and suspending judgment about audit evidence have a significant relationship.

Keywords: professional doubt, human values, behavioral measures, structural equation model, auditors